

Rubikon stroškovne učinkovitosti zdravljenja zdravili

---

doc. dr. Mitja Kos, mag. farm.

Katedra za socialno farmacijo

Univerza v Ljubljani- Fakulteta za farmacijo

E-pošta: mitja.kos@ffa.uni-lj.si

Splet: www.ffa.uni-lj.si

Gáj Júlij Cézar (ca. 100- 44 pr.n.št.)

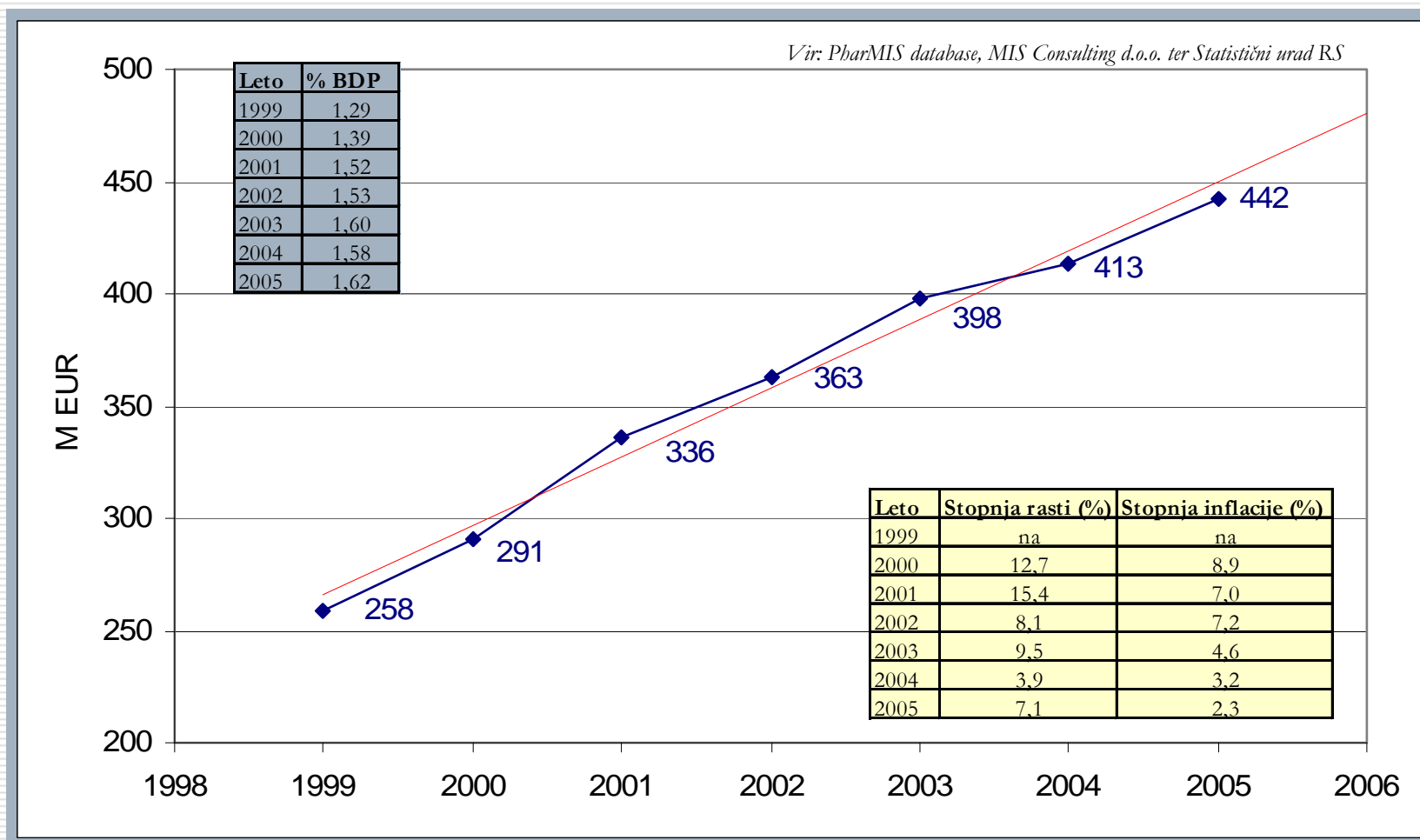
Izzivi

- Rast izdatkov za zdravstvo:
    - povečevanje deleža starejše populacije,
    - napredek pri diagnosticiranju in terapiji bolezni,
    - povečanje zahtev regulatornih organov,
    - višji življenjski standard, bolj odgovoren odnos do zdravja, večje zahteve po zdravstvenem varstvu.
  - Omejitve "proračunov" za zdravstvo
-

Trg zdravil v Sloveniji

* Prodaja po veleprodajni ceni v milijonih evrov

* cca 30 M EUR vsako leto

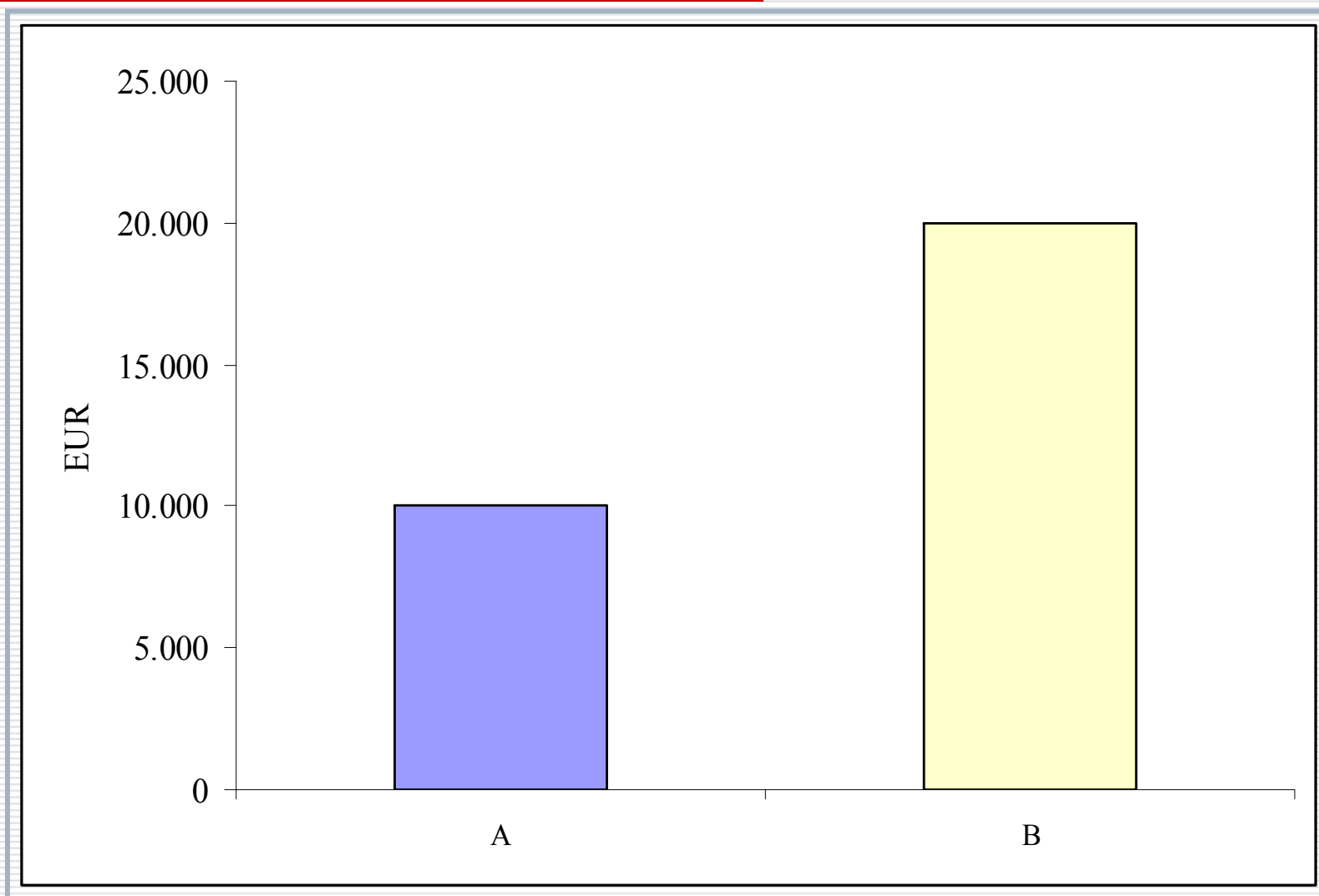
Trg zdravil v Sloveniji: PharmMis 2007

- Bolnišnična zdravila: 20% trga
  - Ambulantna zdravila: 80% trga
  - Onkološka zdravila: 9% trga
  - Biološka onkološka zdravila: 4% trga
  - Pripravki za nižanje holesterola: 5,5% trga
  - Antiulkusna zdravila: 5% trga
  - Antibiotiki: 5,5% trga
-

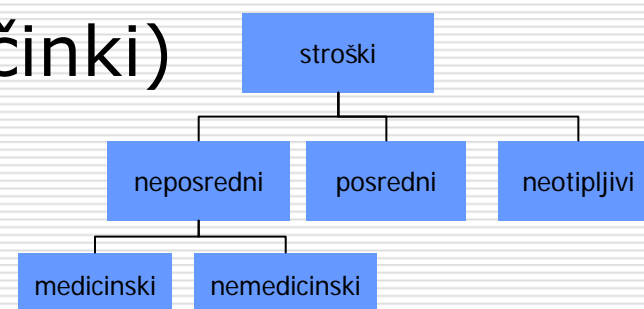
Cena zdravila

Neposredni medicinski stroški

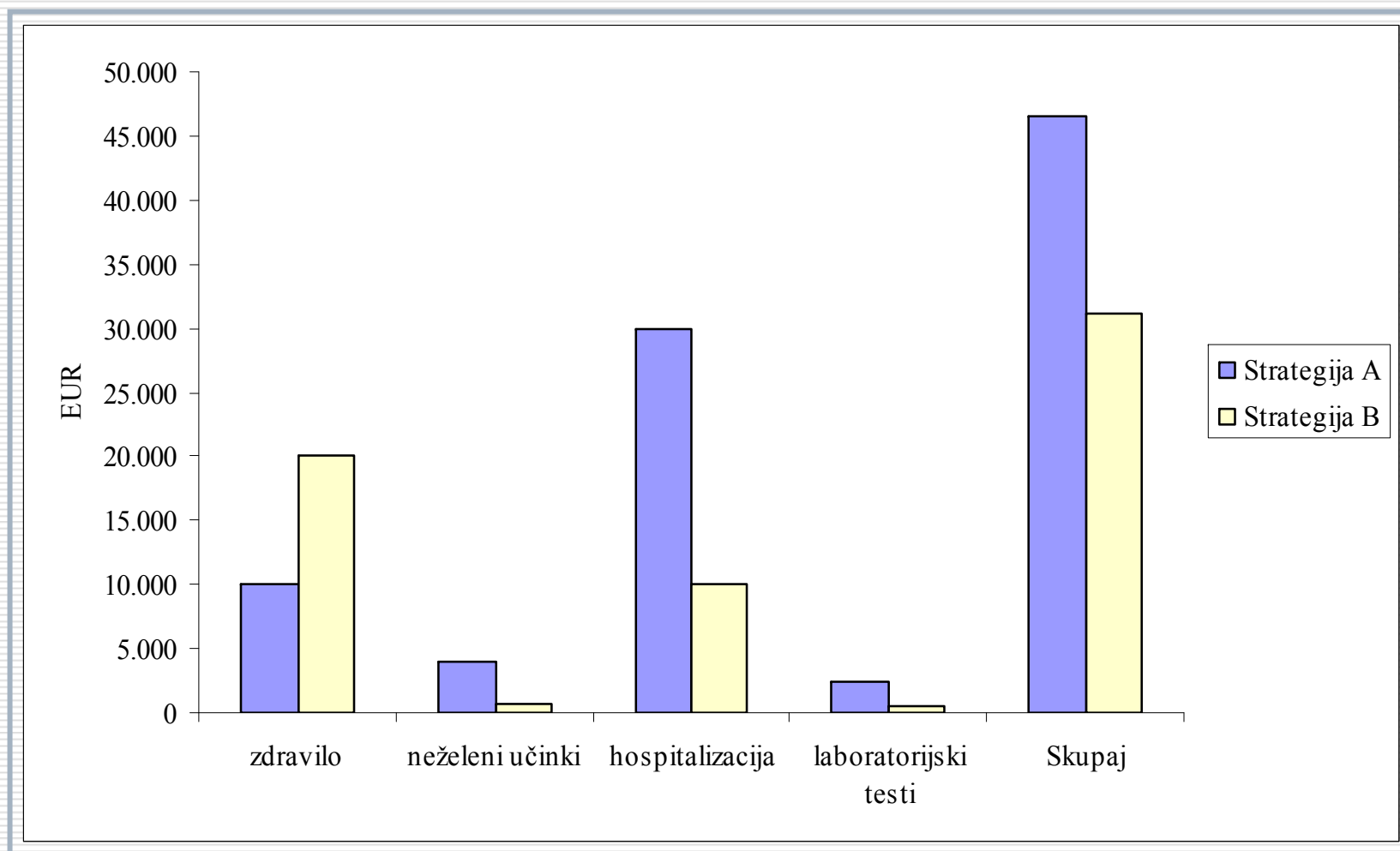
- Neposredno povezani z zdravstvenim stanjem ali zdravljenjem:
  - Hospitalizacija
  - Zdravstveni delavci
  - Diagnostika
  - Laboratorijski testi
  - Material
  - Zdravila (tudi: neželeni učinki)

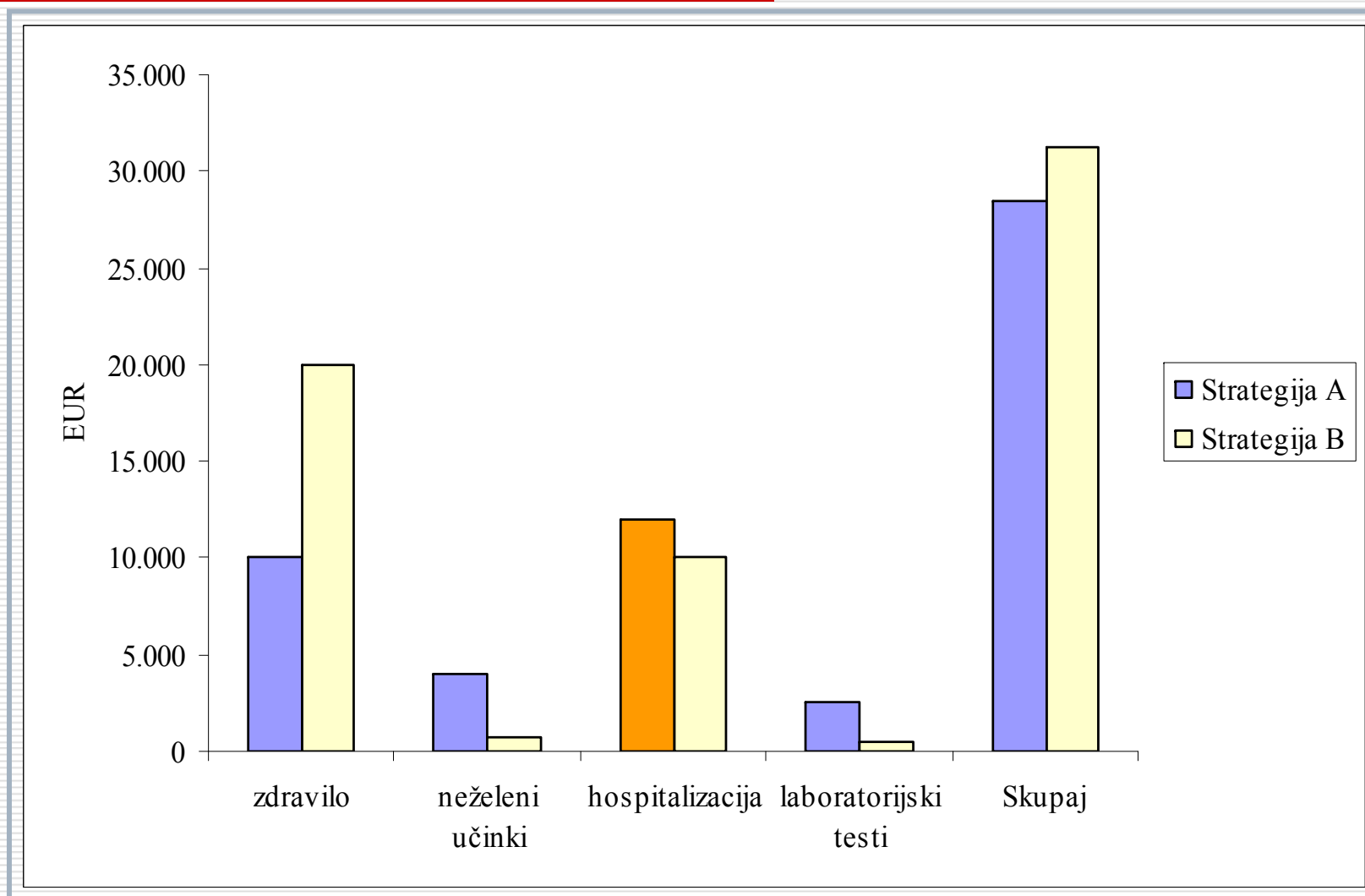

Neposredni medicinski stroški

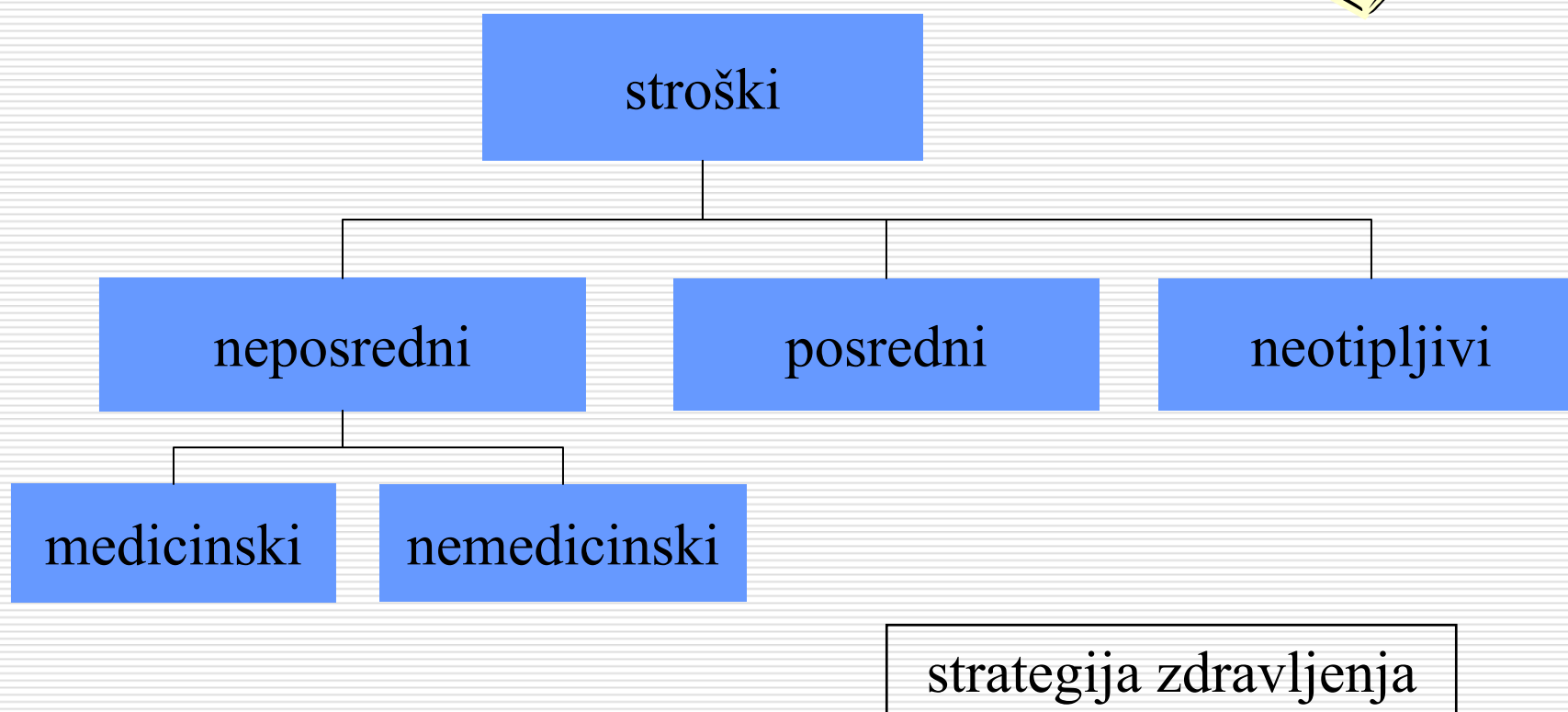
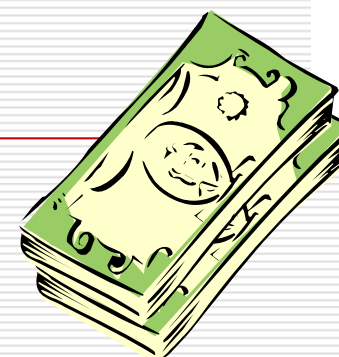
Neposredni medicinski stroški v2

Ekonomski izidi

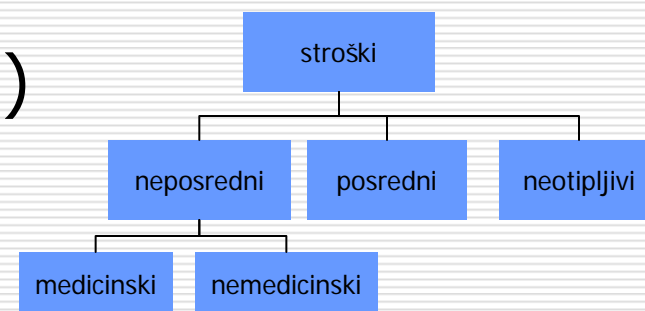

Neposredni medicinski stroški

- Neposredni povezani z zdravstvenim stanjem ali zdravljenjem:
  - Hospitalizacija
  - Zdravstveni delavci
  - Diagnostika
  - Laboratorijski testi
  - Material
  - Zdravila (neželeni učinki)

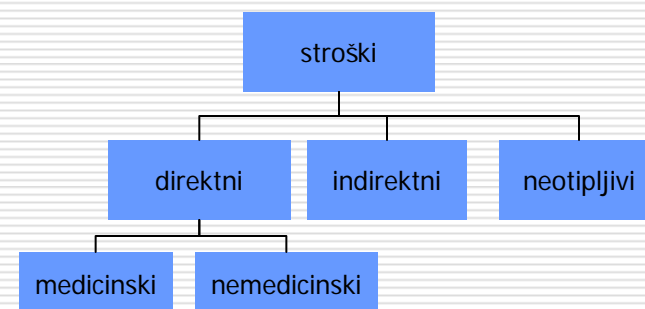

Neposredni medicinski stroški

- ❑ Fiksni: se ne spreminjajo s količino storitev ali nudeno oskrbo
  - ❑ Stavba, pavšalni (overheads)
- ❑ Variabilni- spremenljivi:
  - ❑ Zdravila, testi, materiali
  - ❑ Honorar za storitve

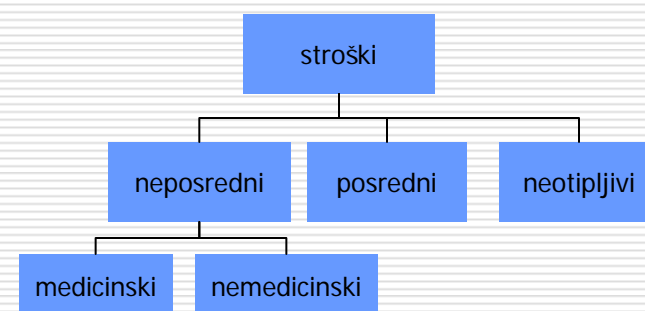

Neposredni nemedicinski stroški

- Nemedicinski stroški, ki so posledica bolezni, vendar ne vključujejo stroškov medicinskega materiala ali storitev
  - Prevoz na pregled
  - Posebna hrana
  - Skrbnik

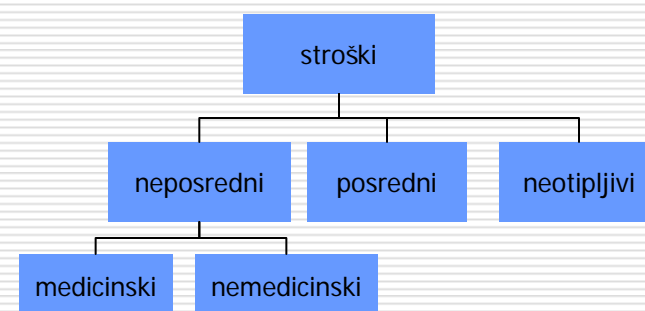

Posredni stroški

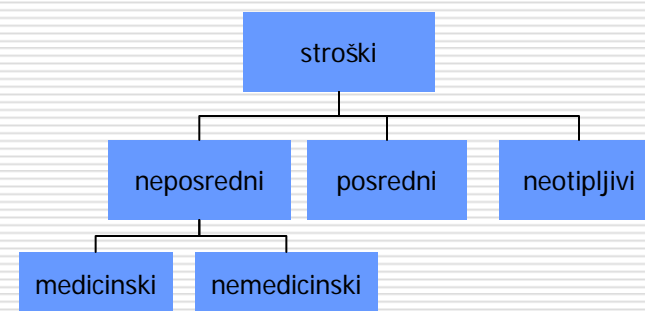
- Stroški zaradi zmanjšane ali izgubljene produktivnosti, kot posledica bolezni ali zdravljenja
  - Bolniški stalež- dnevi brez dela (bolnika, skrbnika)
  - Zmanjša produktivnost na delu
  - Invalidnost
  - Zgodnja upokožitev
  - Prezgodnja smrt

Neotipljivi stroški (intangibles)

- "Stroški", ki jih pripišemo trpljenju zaradi bolezni ali zdravljenja
  - Bolečina
  - Trpljenje bolnika in svojcev
  - Čustvena prizadetost zaradi bolezni

Vidik raziskave (perspektiva)

- Bolnik
  - Plačnik (država, zavarovalnica; delodajalci)
  - Družba
  - Zdravstveni delavec
  - ...
-

Delno vrednotenje

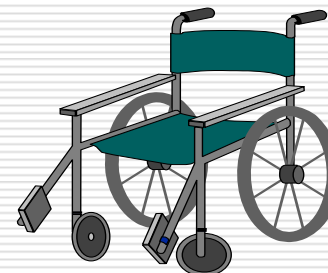
- Analiza stroškov (*Cost Analysis*)
  - Analiza kliničnih ali humanističnih izidov
-

Klinični izidi

- Klinične posledice bolezni oz. zdravljenja
  - Preživetje/smrtnost
  - Bolehnost/obolevnost npr.:
    - zlomi,
    - vnetje
    - možganska kap,
    - srčni infarkt.

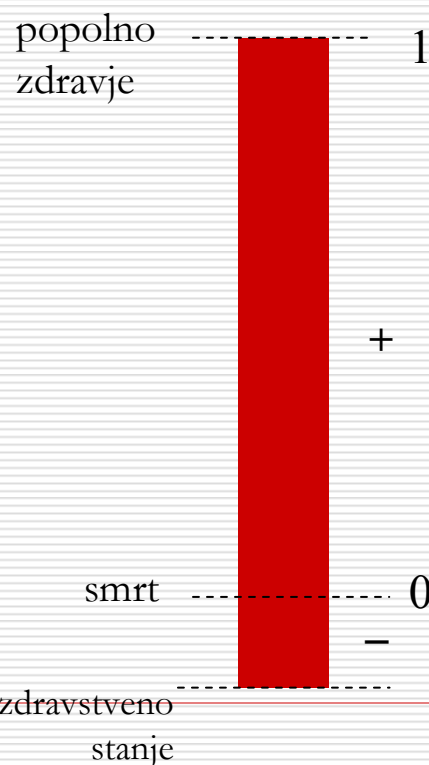

Humanistični izidi & Feko

Utež- uporabnost ang. "utility":

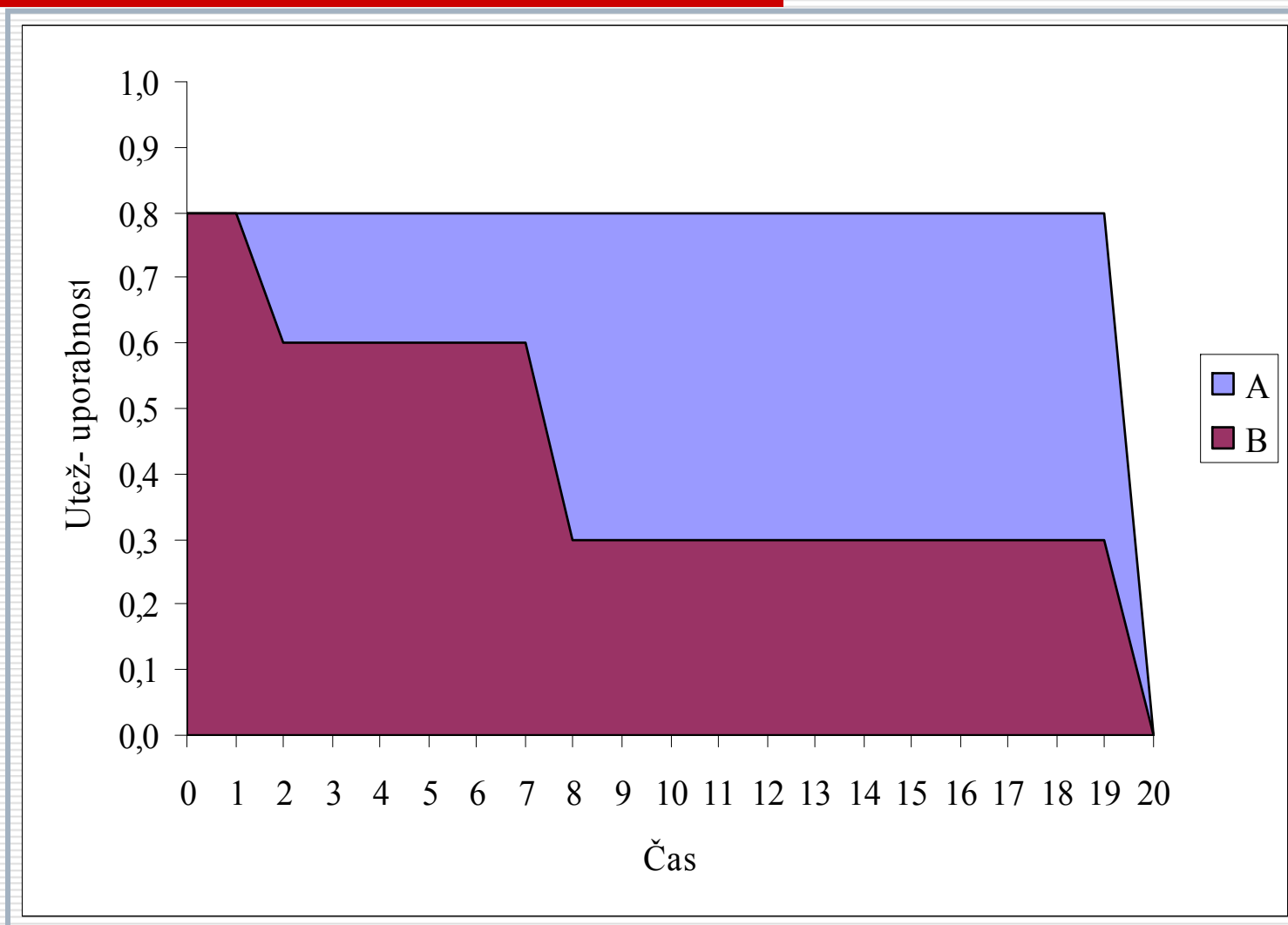
- Utež- uporabnost= 1, popolno zdravje
- Utež- uporabnost = 0, smrt

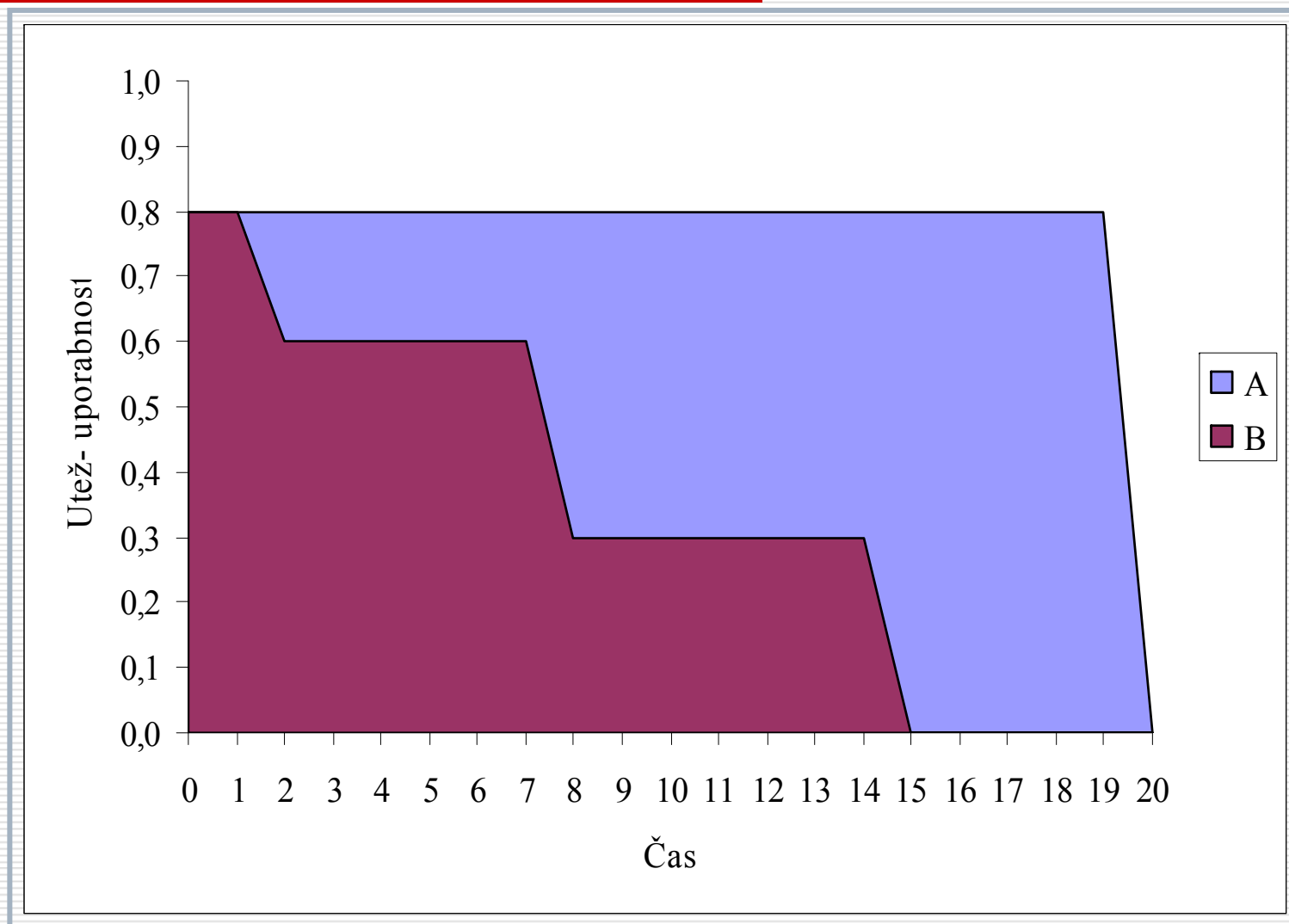
Leta zdravstveno kakovostnega življenja "Quality Adjusted Life Years (QALY)"

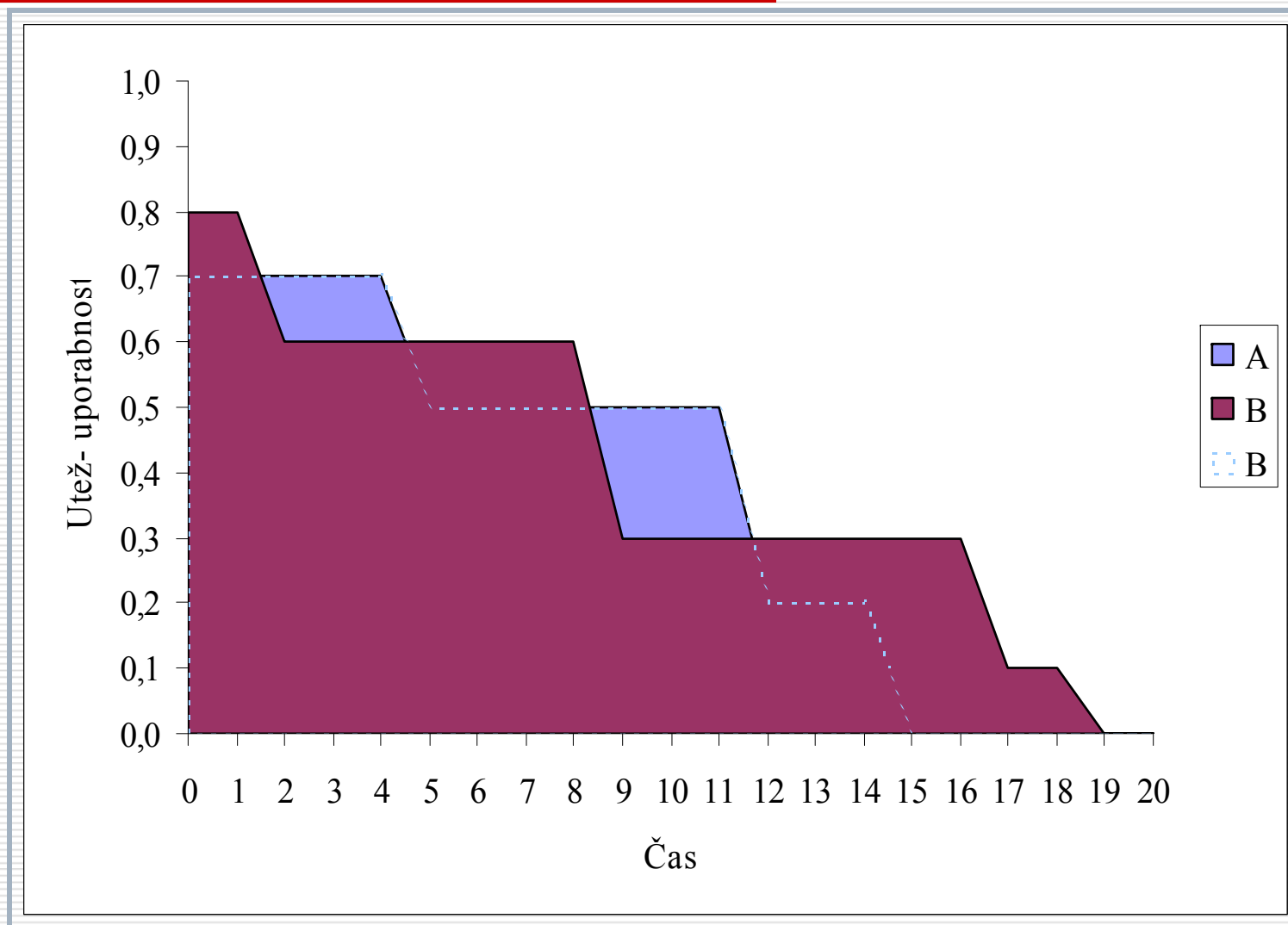
Leta zdravstveno kakovostnega življenja

"Quality Adjusted Life Years (QALY)"

Leta zdravstveno kakovostnega življenja "Quality Adjusted Life Years (QALY)"

Farmakoeconomika

- Farmakoeconomika identificira, meri in primerja stroške različnih terapij z zdravili v povezavi s kliničnimi oz. humanističnimi izidi
  - Cilj: optimalna uporaba virov
-

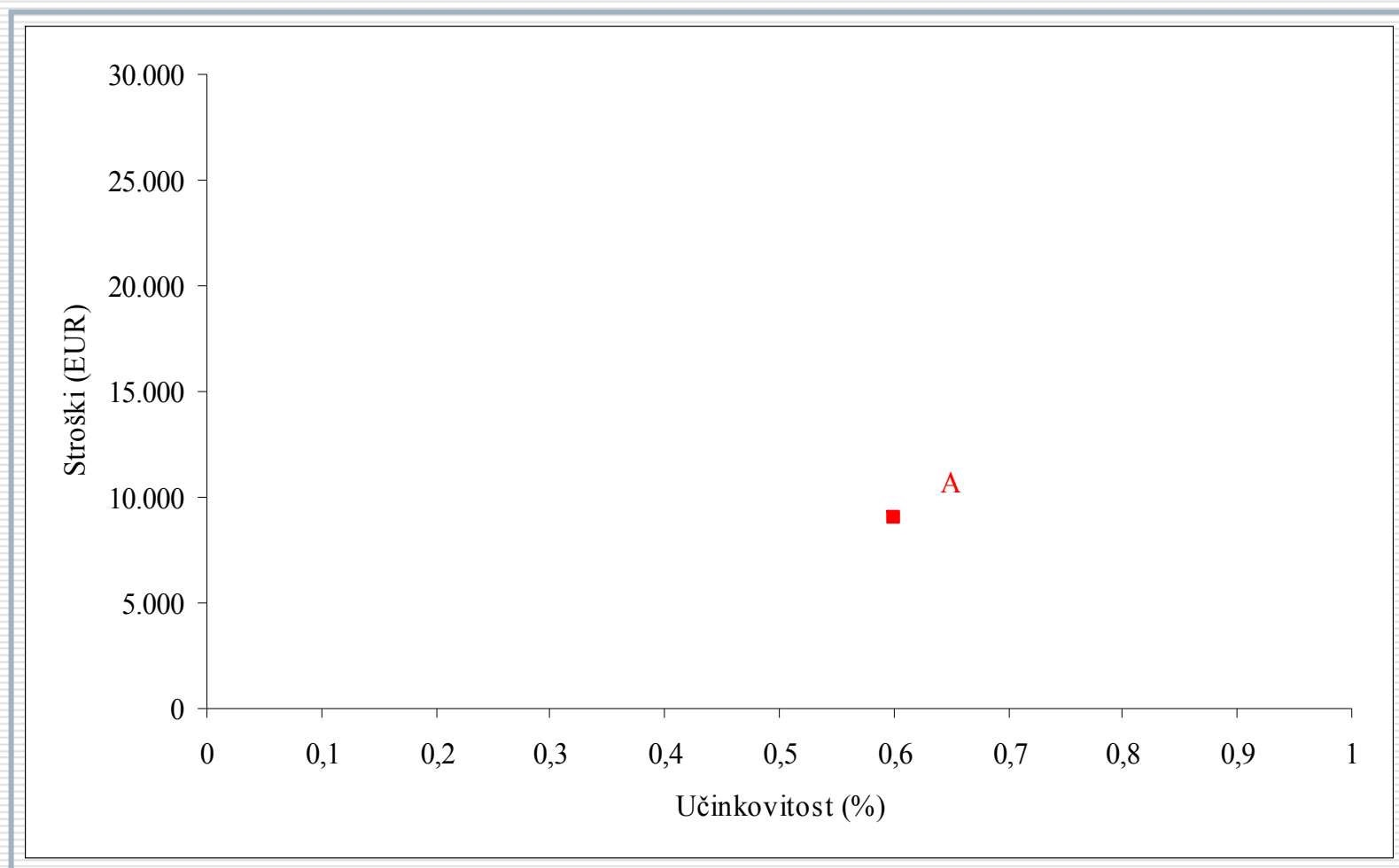
Celostno vrednotenje

- Analiza zmanjševanja stroškov
Cost-Minimisation Analysis (Δ EUR, Učinek1=Učinek2)

- Analiza stroškov in učinkovitosti
Analiza stroškovne učinkovitosti
Cost-Effectiveness Analysis (Δ EUR, Učinek1 $\neq$ Učinek2)

- Analiza stroškov in uporabnosti (koristnosti)
Analiza stroškovne uporabnosti
Cost-Utility Analysis (Δ EUR/ QALYG)

- Analiza stroškov in koristi
Analiza stroškovne koristi
Cost-Benefit Analysis (Δ EUR/ Δ EUR)

Graf stroškovne učinkovitosti

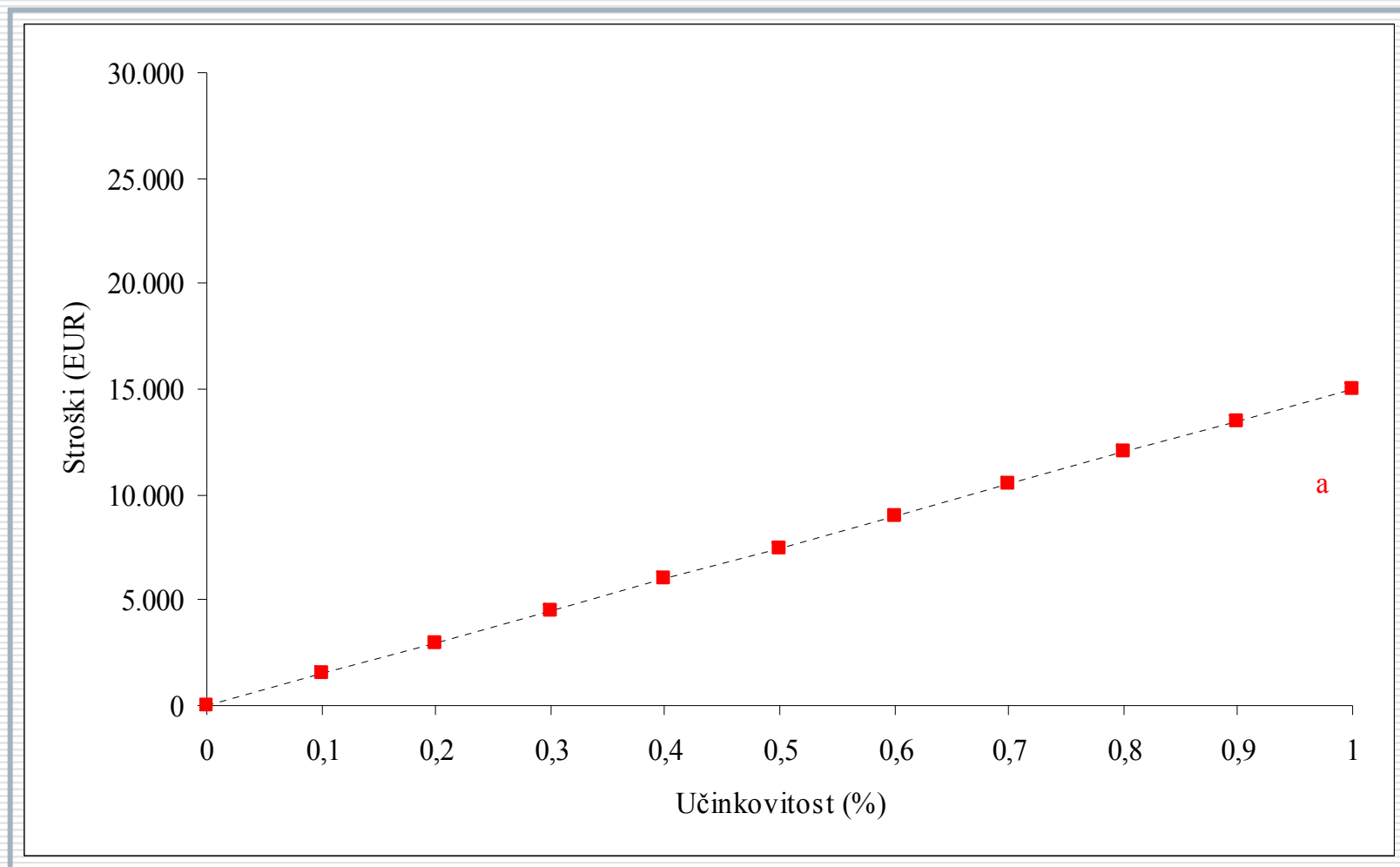
C/E

- Razmerje stroškov in učinkovitosti (cost-effectiveness ratio, C/E): razmerje stroškov in učinkovitosti za določeno strategijo zdravljenja.
-

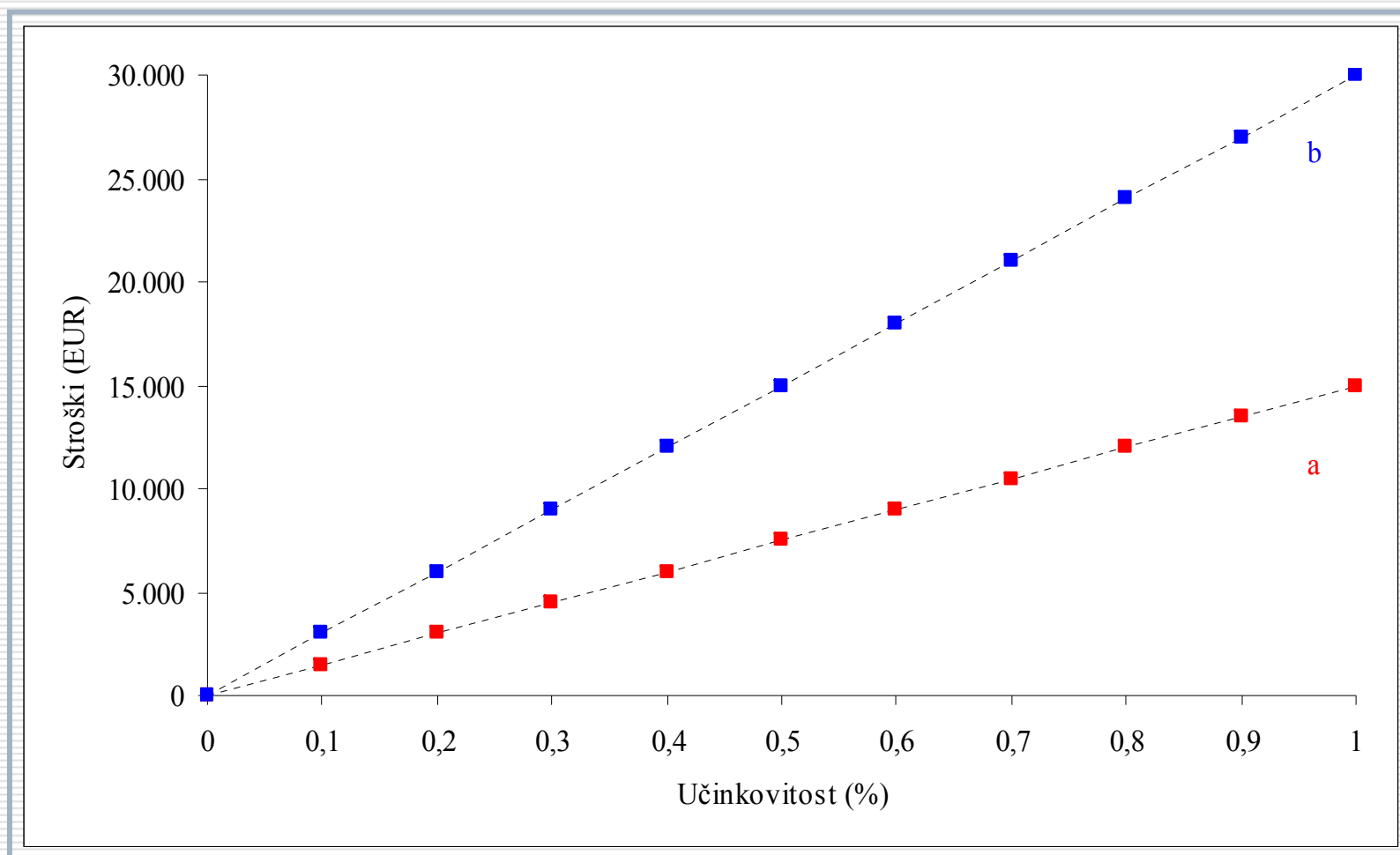

$C/E = \text{konst}$

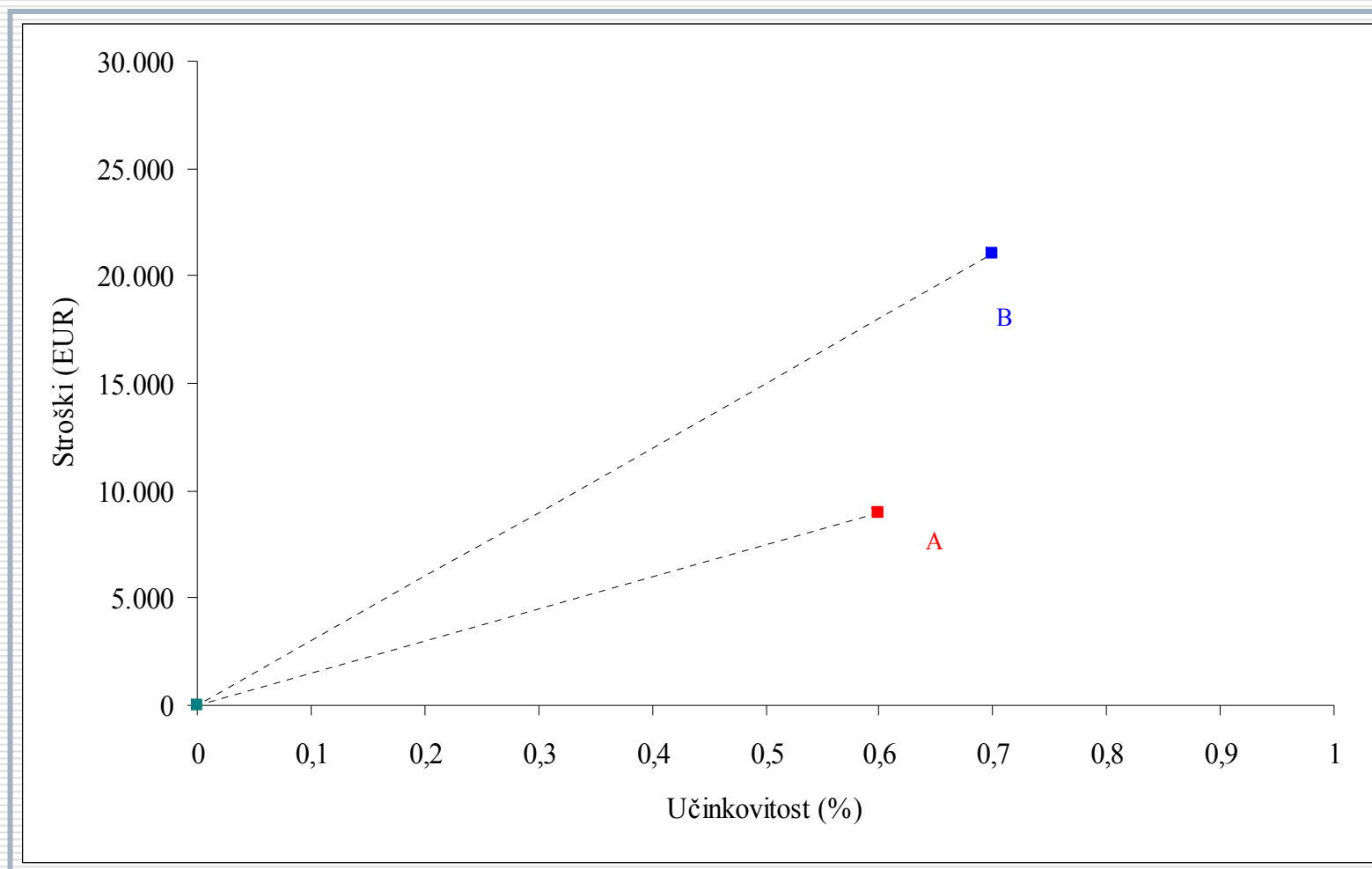

Alternativa = B, $\uparrow C/E$

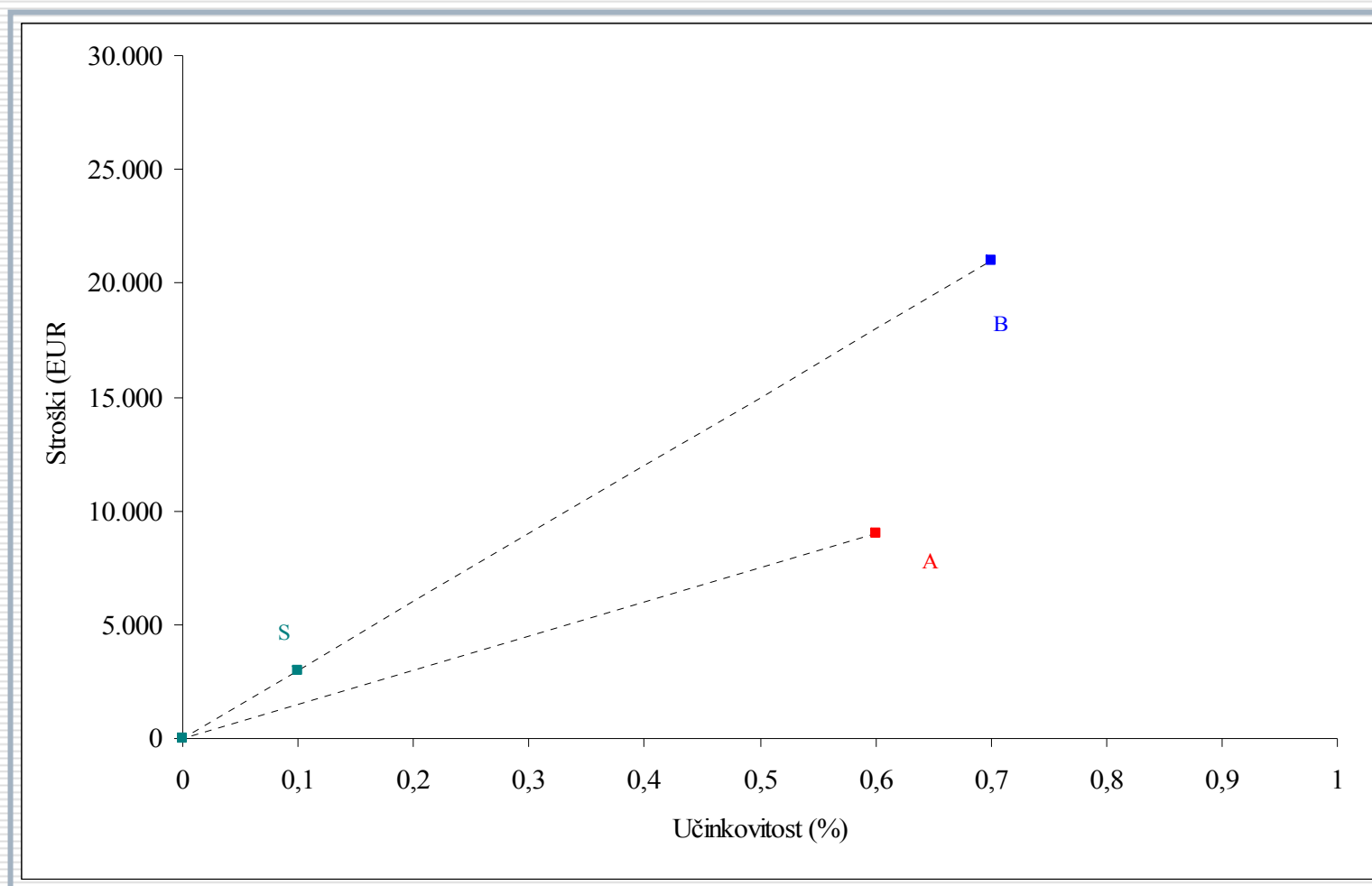

C/E, alternativa = 0

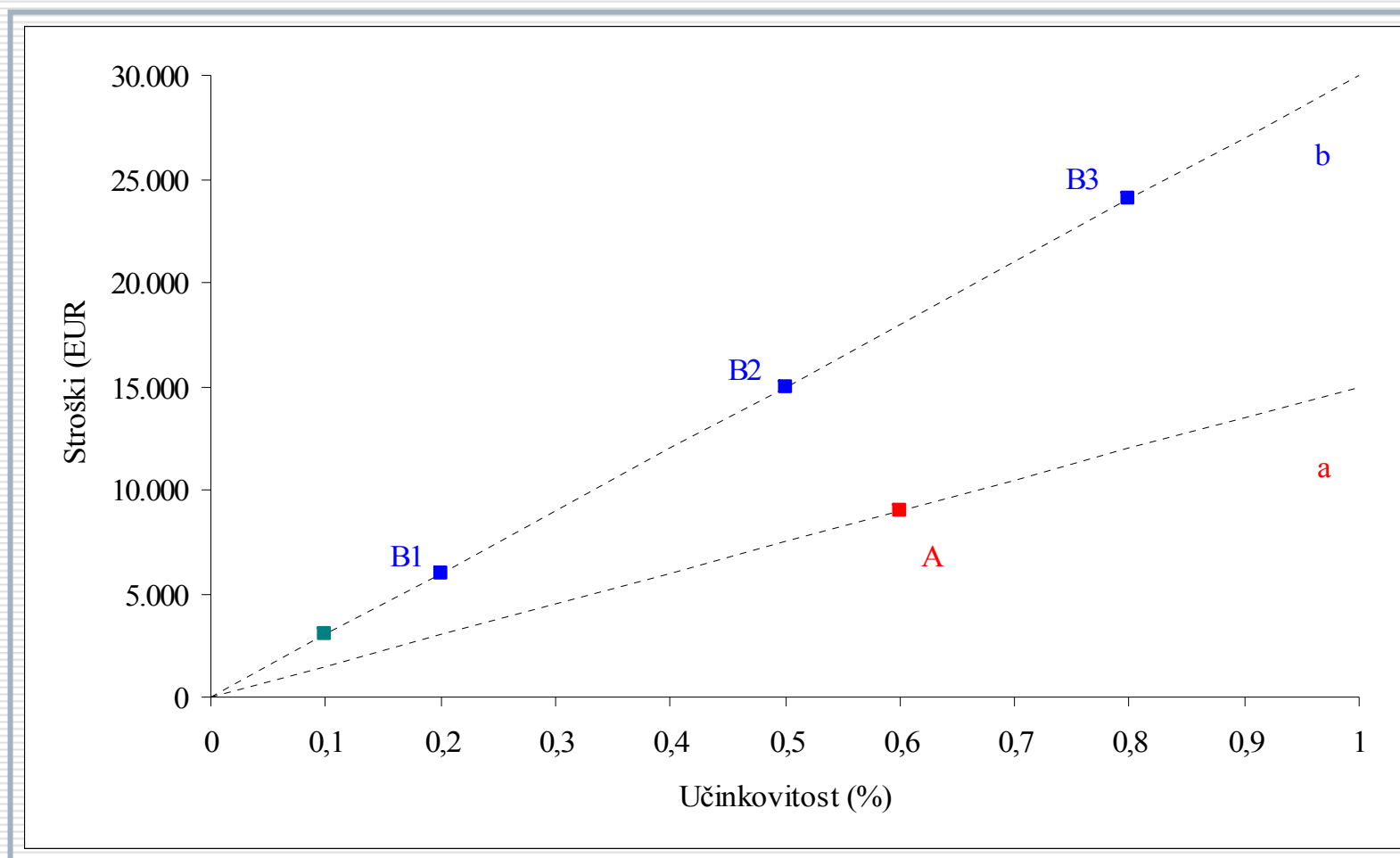

C/E, alternativa = S

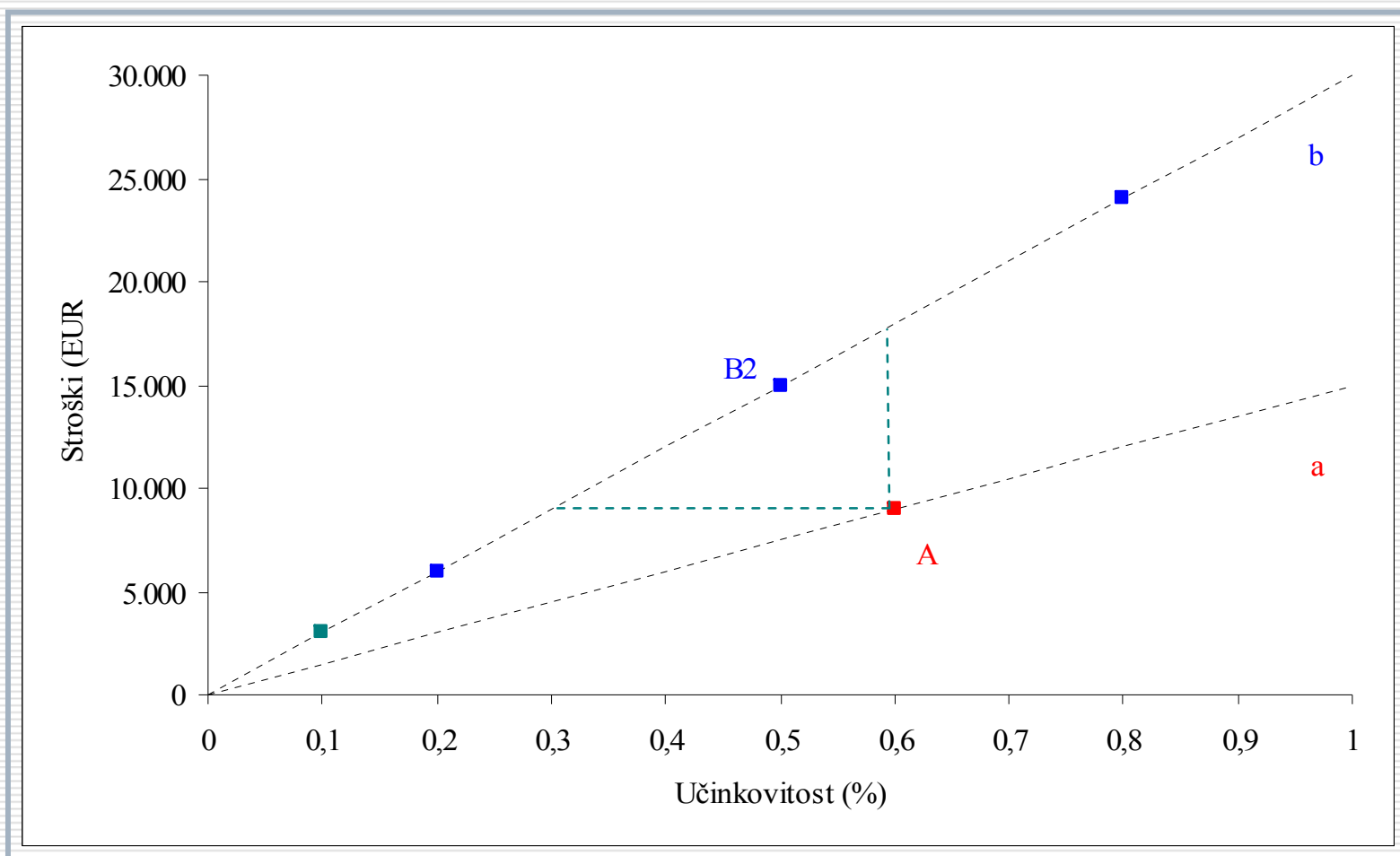

Variante: novi B in A

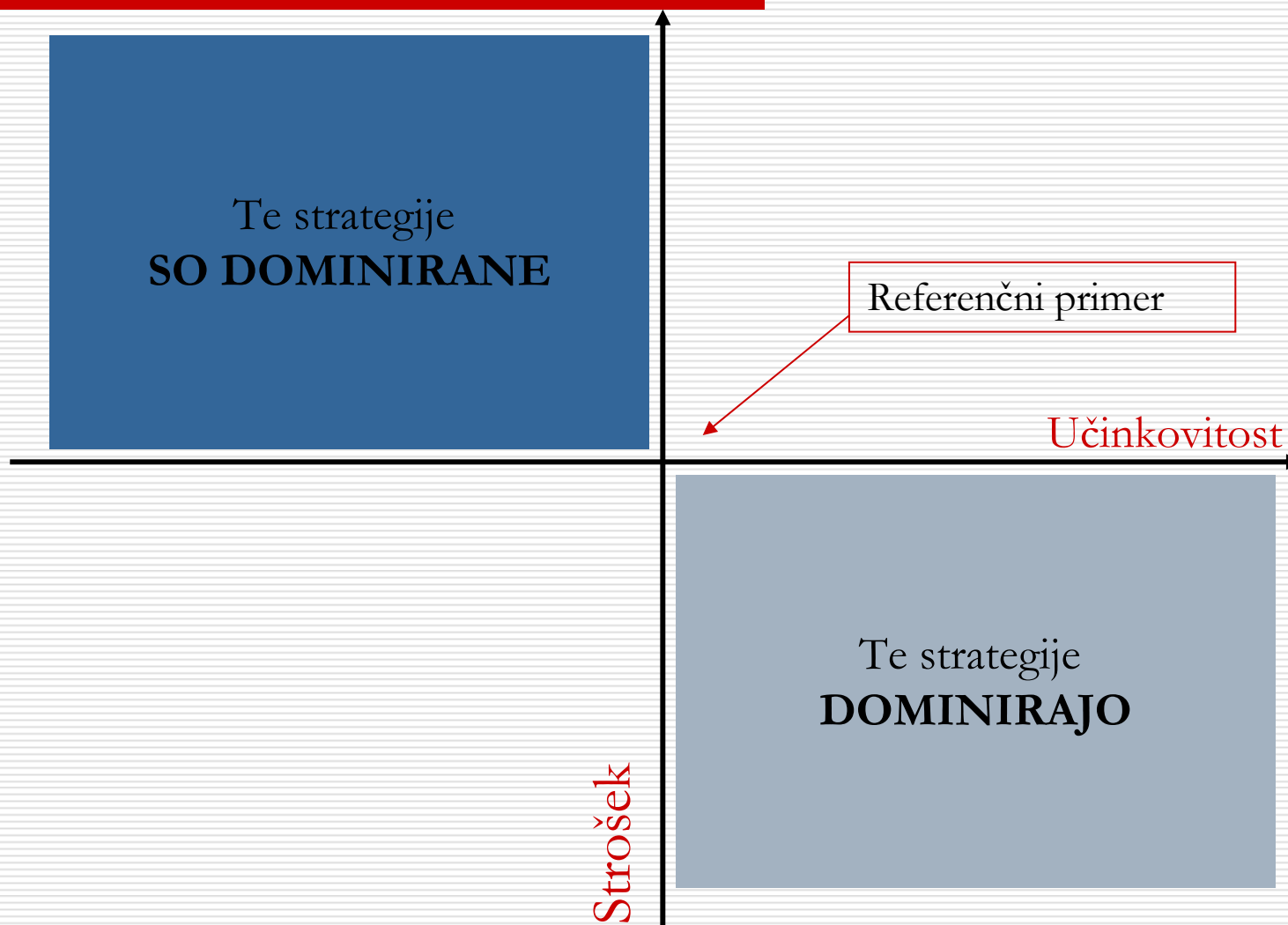

B2 glede na A

Absolutno prevladovanje oz. dominiranje

Graf stroškovne učinkovitosti

Absolutno prevladana (dominirana) strategija

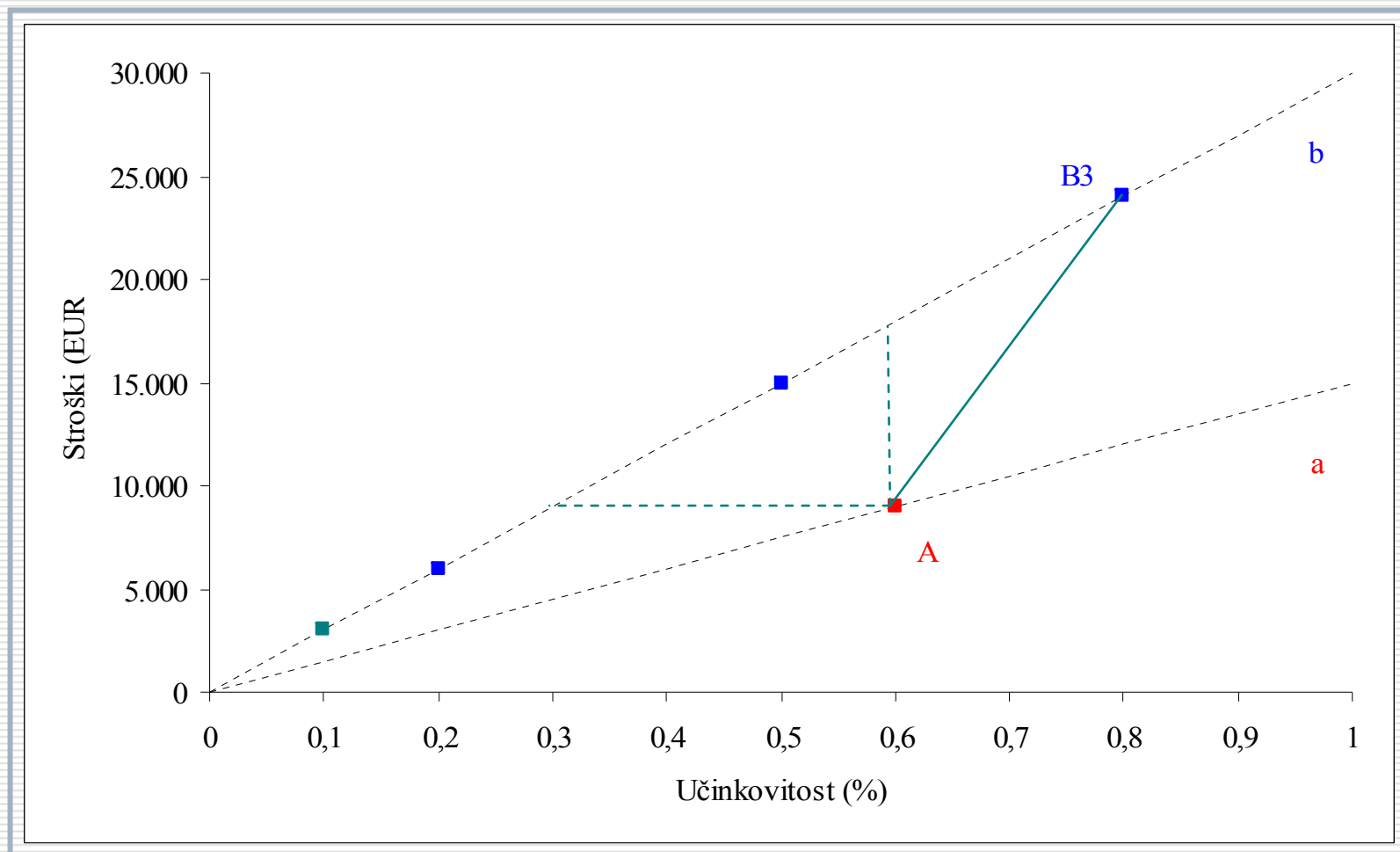

- Strategija je dominirana, ko obstaja alternativna strategija (dominantna), ki je hkrati cenejša in bolj učinkovita.
-

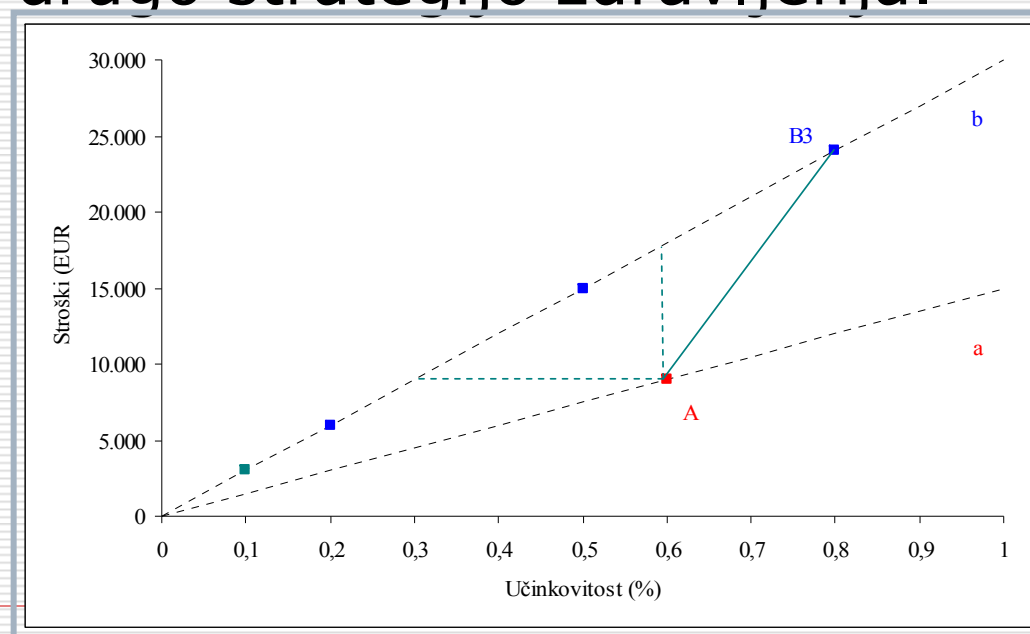
B3 glede na A

ICER

- Razmerje prirastka stroškov in prirastka učinkovitosti (incremental cost-effectiveness ratio, ICER): dodatni strošek zdravljenja, ki je potreben za večjo učinkovitost (dodaten učinek zdravljenja) za izbrano strategijo glede na neko drugo strategijo zdravljenja.

Zastava 750

Mercedes-Benz CL 63 AMG

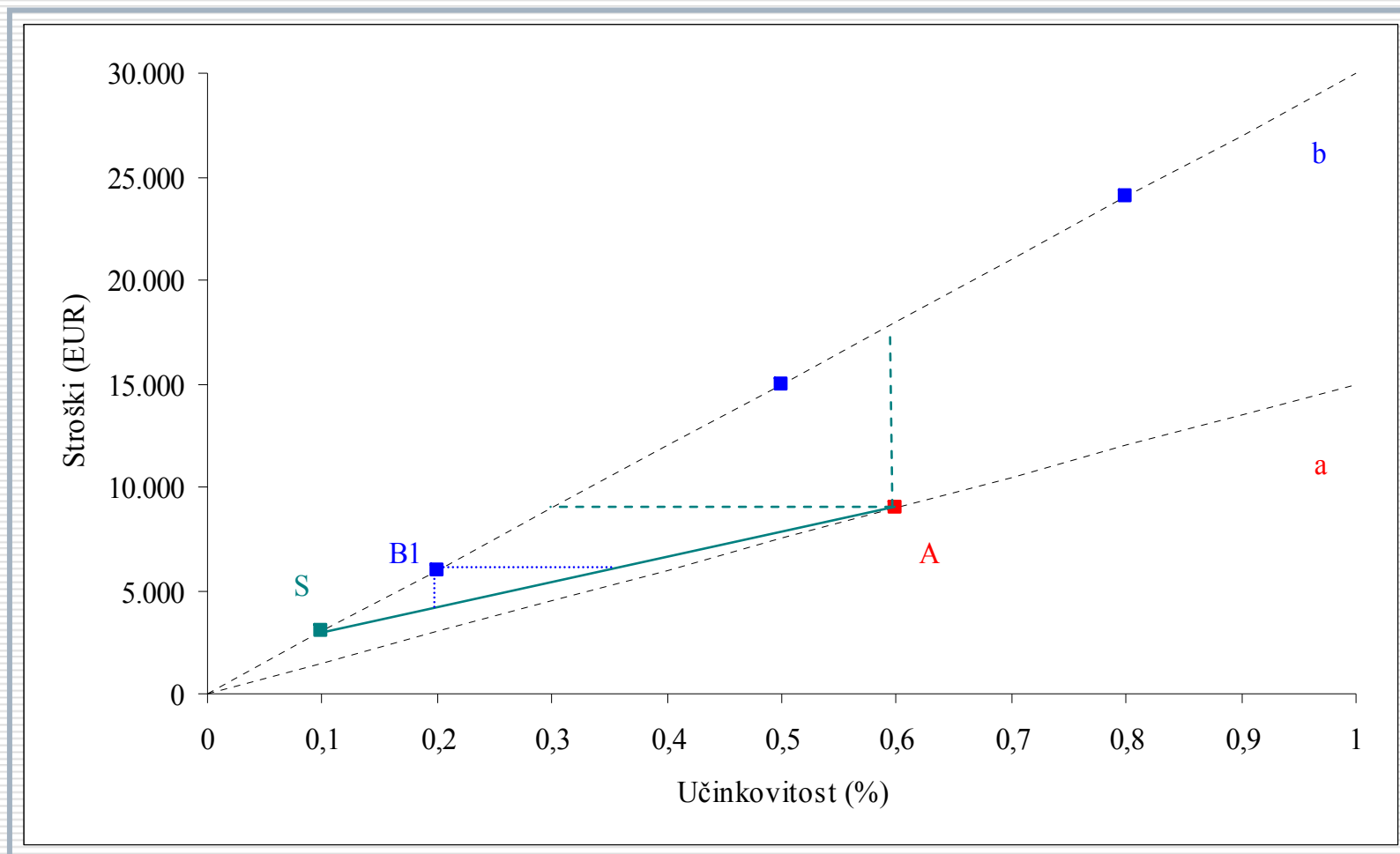
Zdravstveni proračun

- ❑ Strogo omejen proračun:
    - realokacija sredstev?
  - ❑ Prikrito omejen proračun:
    - mejni ICER:
      - ❑ SLO- Zdravstveni svet: 30.000, 45.000 oz. 50.000 EUR/QALYG
      - ❑ SLO- Dializni standard: 70.407 EUR/QALYG oz. 33.511 EUR/LYG
      - ❑ Evropa: 50.000 EUR/QALYG
    - Pripravljenost na plačilo ang. "Willingness to Pay"(CBA)
-

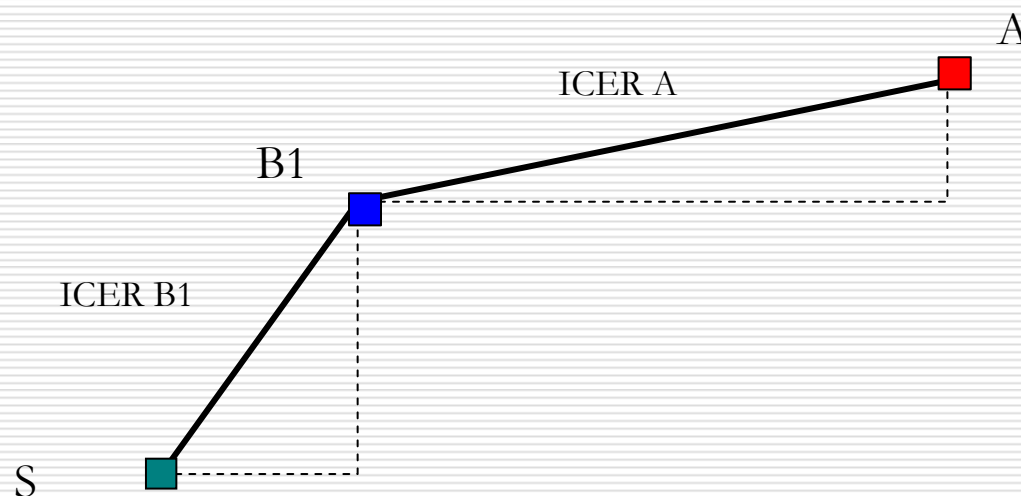

B1 glede na S in A

Podaljšano prevladana (dominirana) strategija

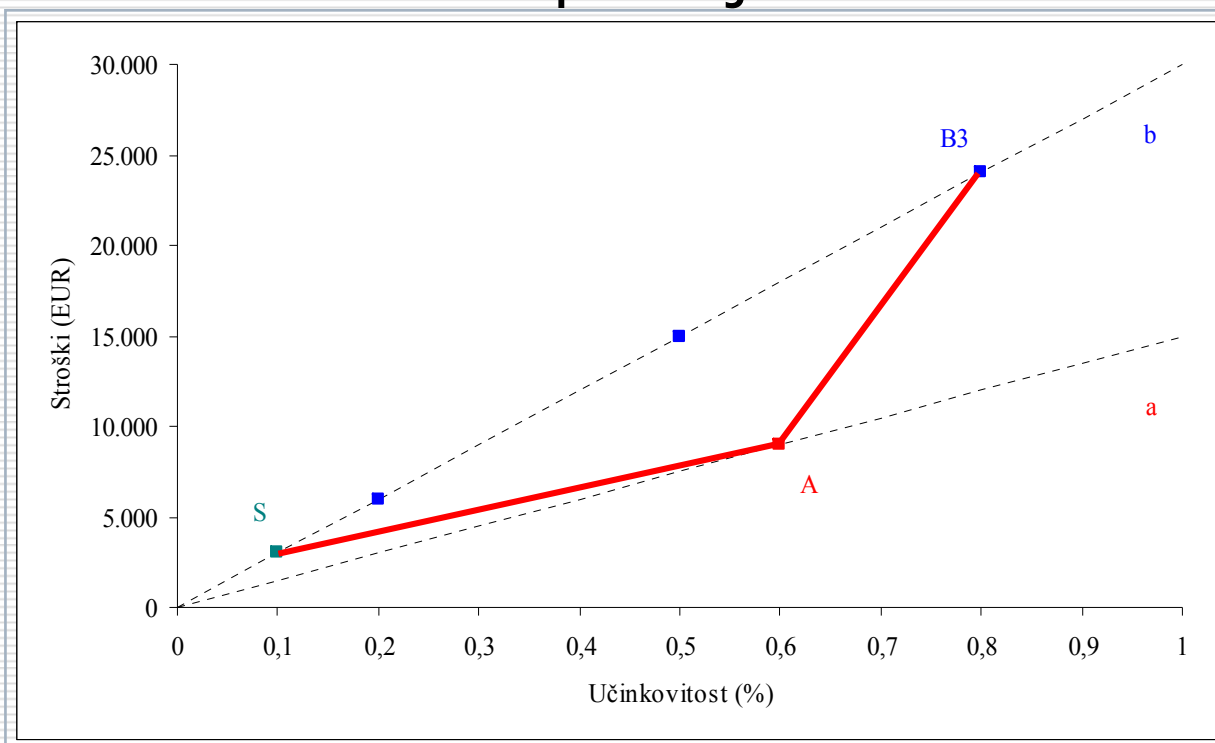
- Strategija je podaljšano dominirana (govorimo o podaljšani dominanci »extended dominance«), ko je njeno razmerje prirastkov stroškov in prirastka učinkovitosti (ICER) večje kot pri naslednji bolj učinkoviti strategiji.

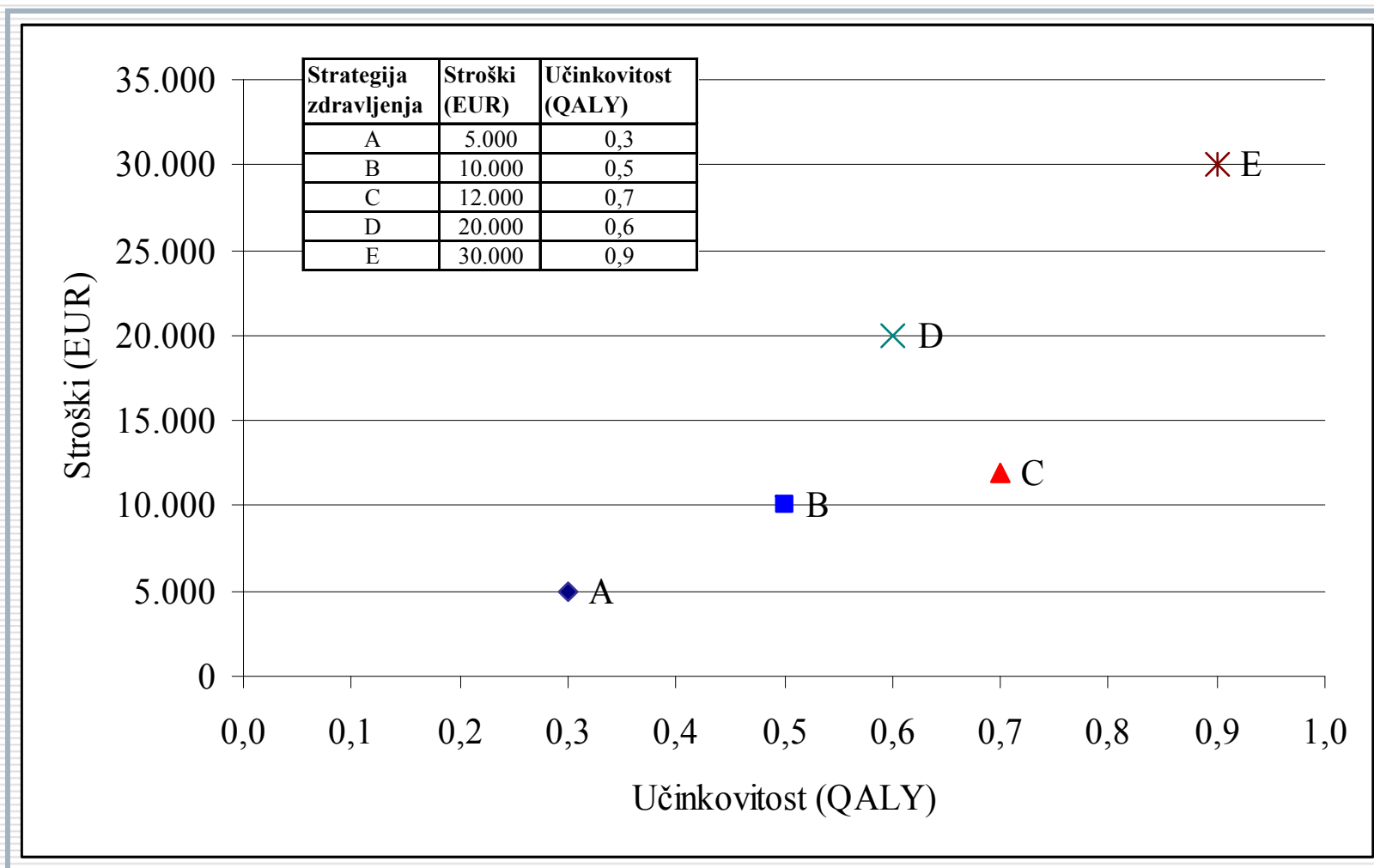
Krivulja neprevladanih (nedominiranih) strategij

- Krivulja nedominiranih strategij (efficient frontier ali cost-effective frontier): krivulja, ki med seboj povezuje strategije zdravljenja, ki niso absolutno ter podaljšano dominirane.

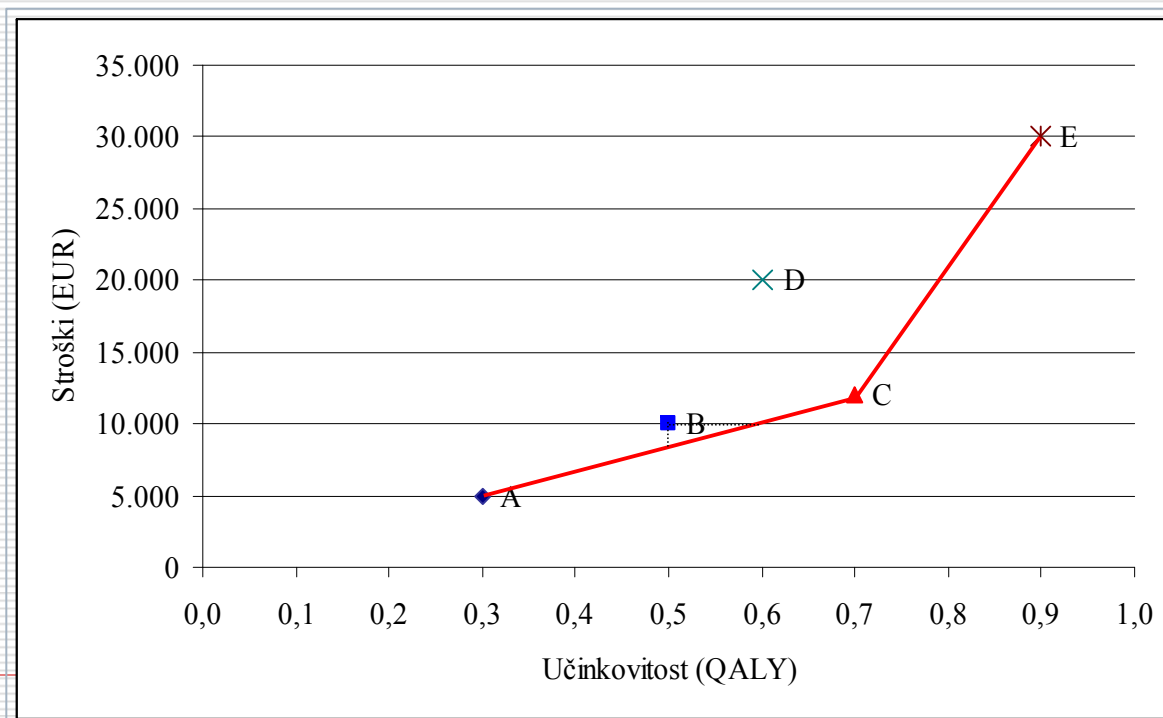
Študija primera

Rezultati študije primera

Strategija zdravljenja	Stroški (EUR)	Prirastek stroškov (EUR)	Učinkovitost (QALY)	Prirastek učinkovitosti (QALYG)	ICER (EUR/ QALYG)
A	5.000		0,3		
B	10.000	5.000	0,5	0,2	podaljšano dominirana
C	12.000	7.000	0,7	0,4	17.500
D	20.000	8.000	0,6	-0,1	dominirana
E	30.000	18.000	0,9	0,2	90.000

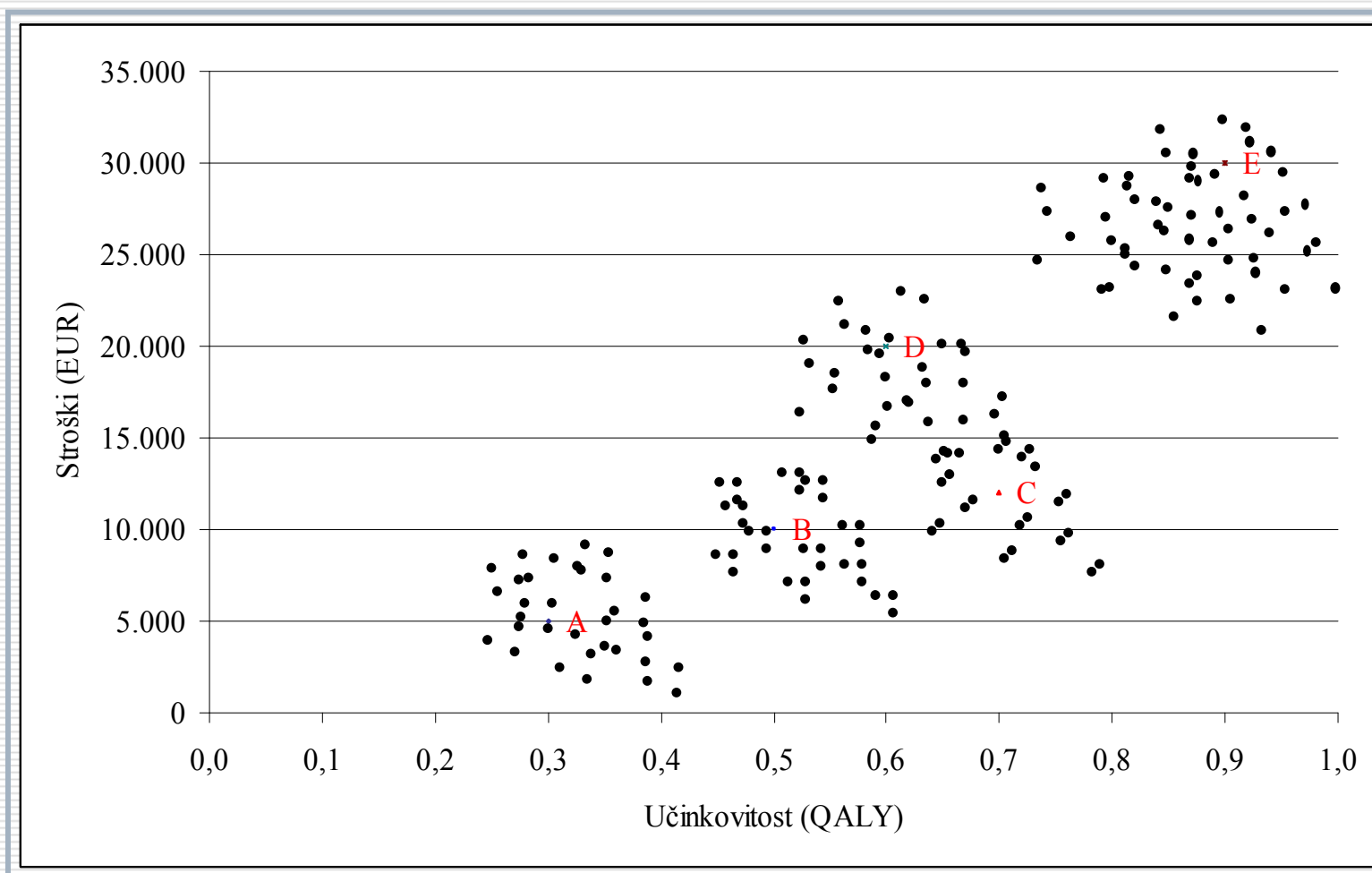
Občutljivostna analiza

- enosmerna
  - verjetnostna
-

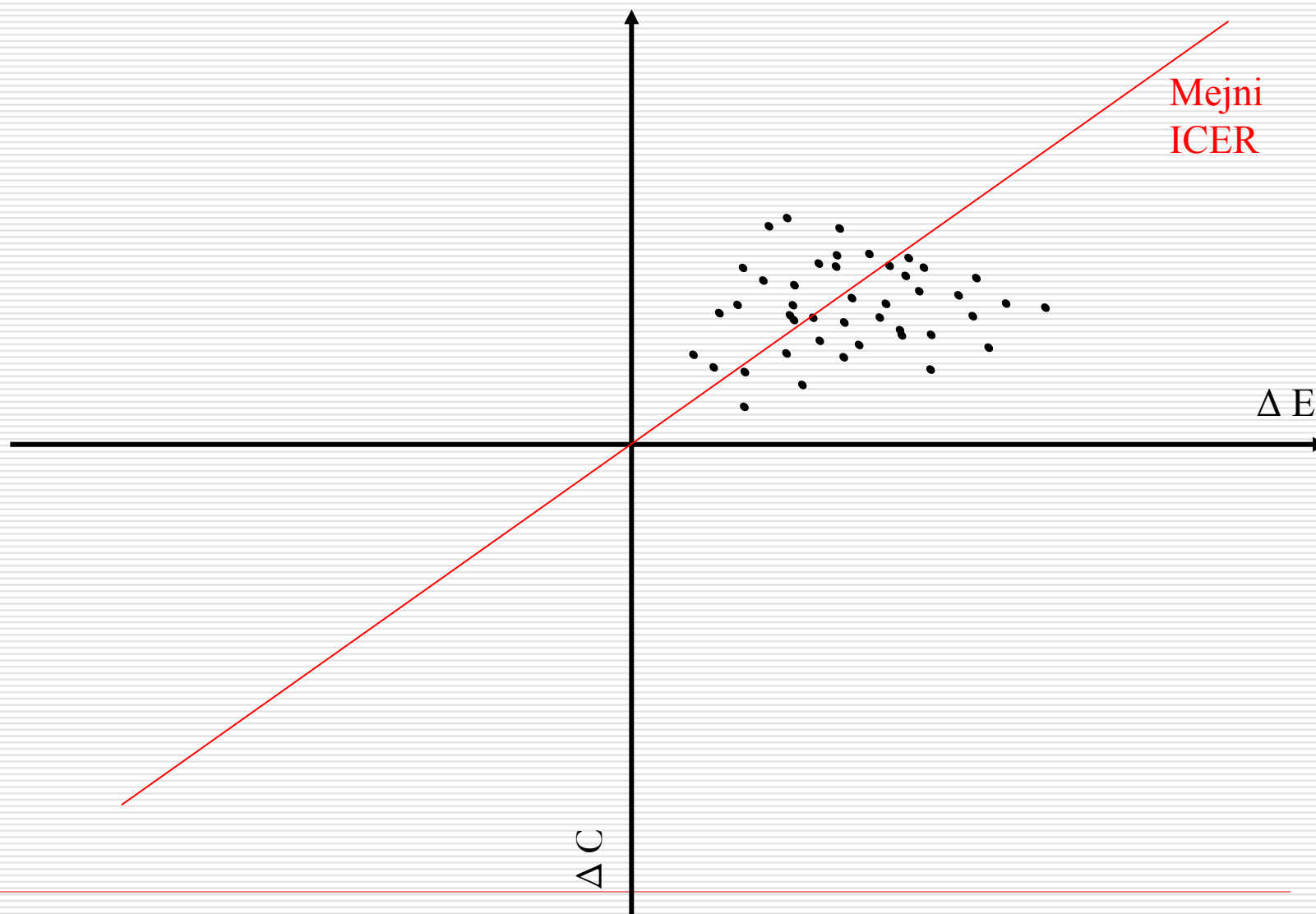

Verjetnostna občutljivostna analiza

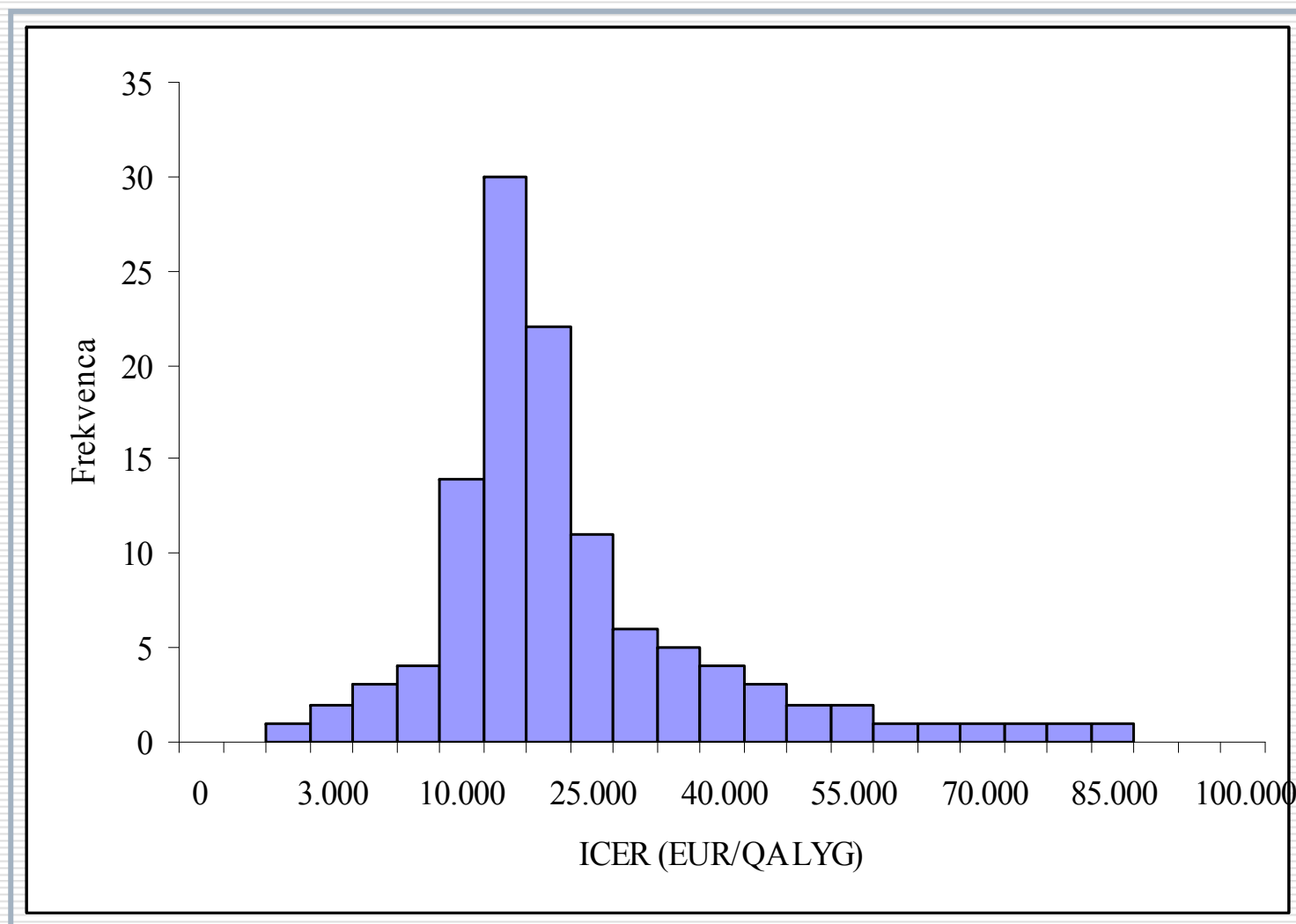

Razsevni graf ICER (npr. strategija E glede na C)

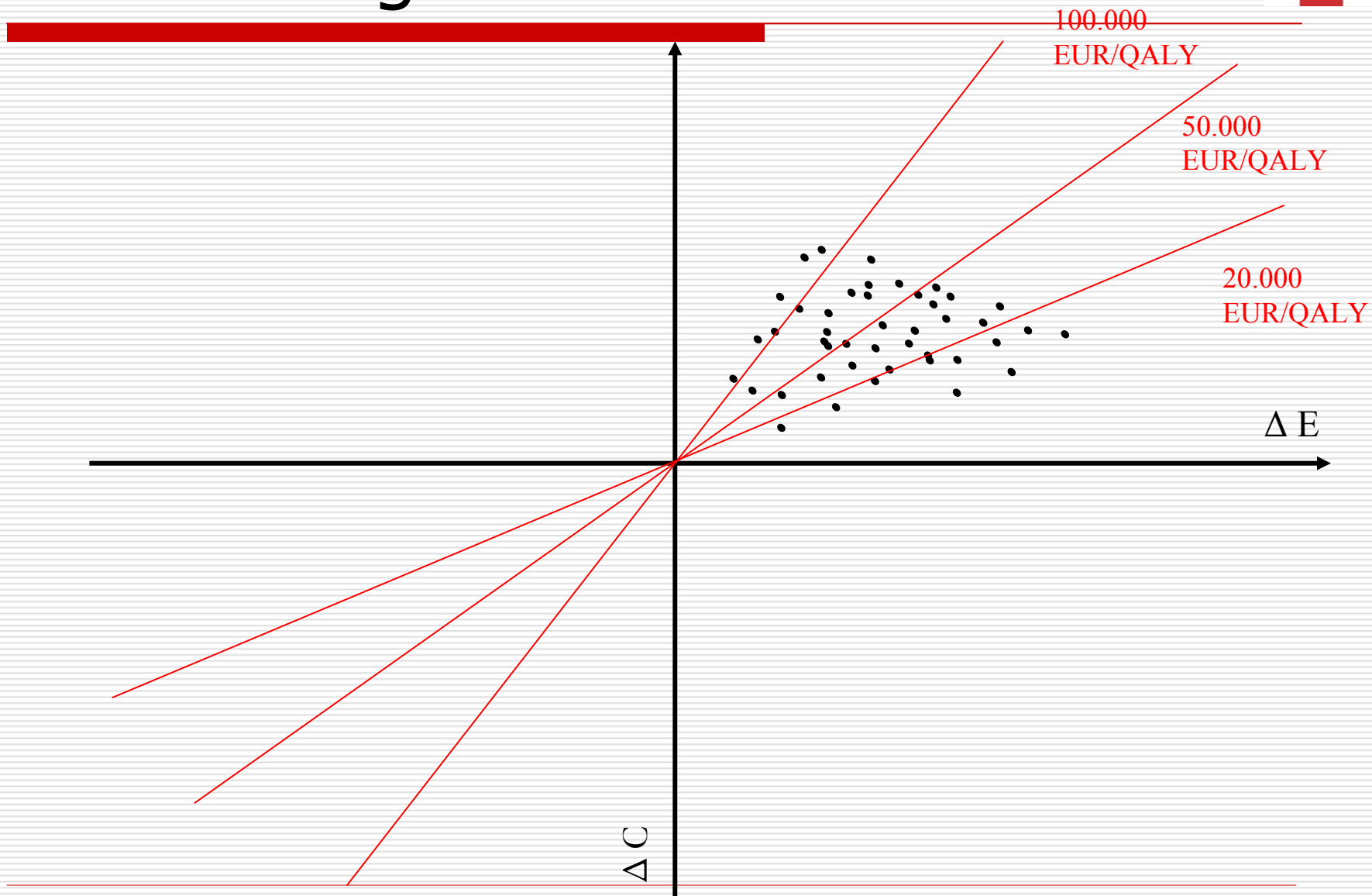

ICER distribucija

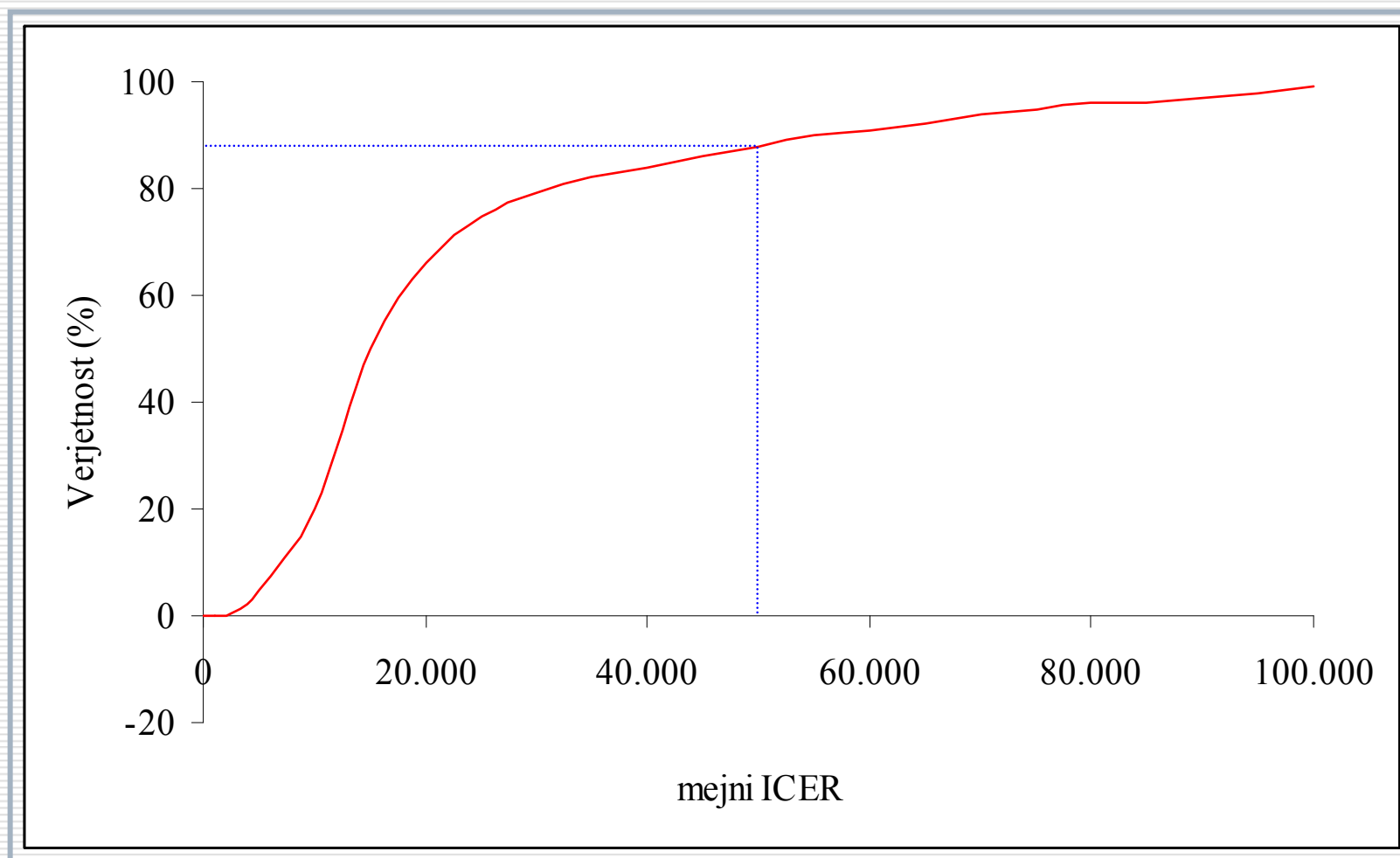

Razsevni graf ICER

Krivulja verjetnosti stroškovne učinkovitosti

ang. Cost-effectiveness acceptability curve

Gáj Júlij Cézar (ca. 100- 44 pr.n.št.)

Alea iacta est!
Kocka je padla!